

Kriminalforsorgen

08

08

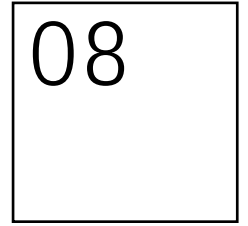
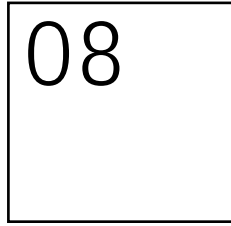
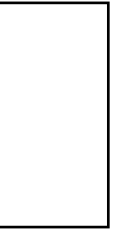
Statistik
2008

08

08

08

Kriminalforsorgen



Statistik
2008

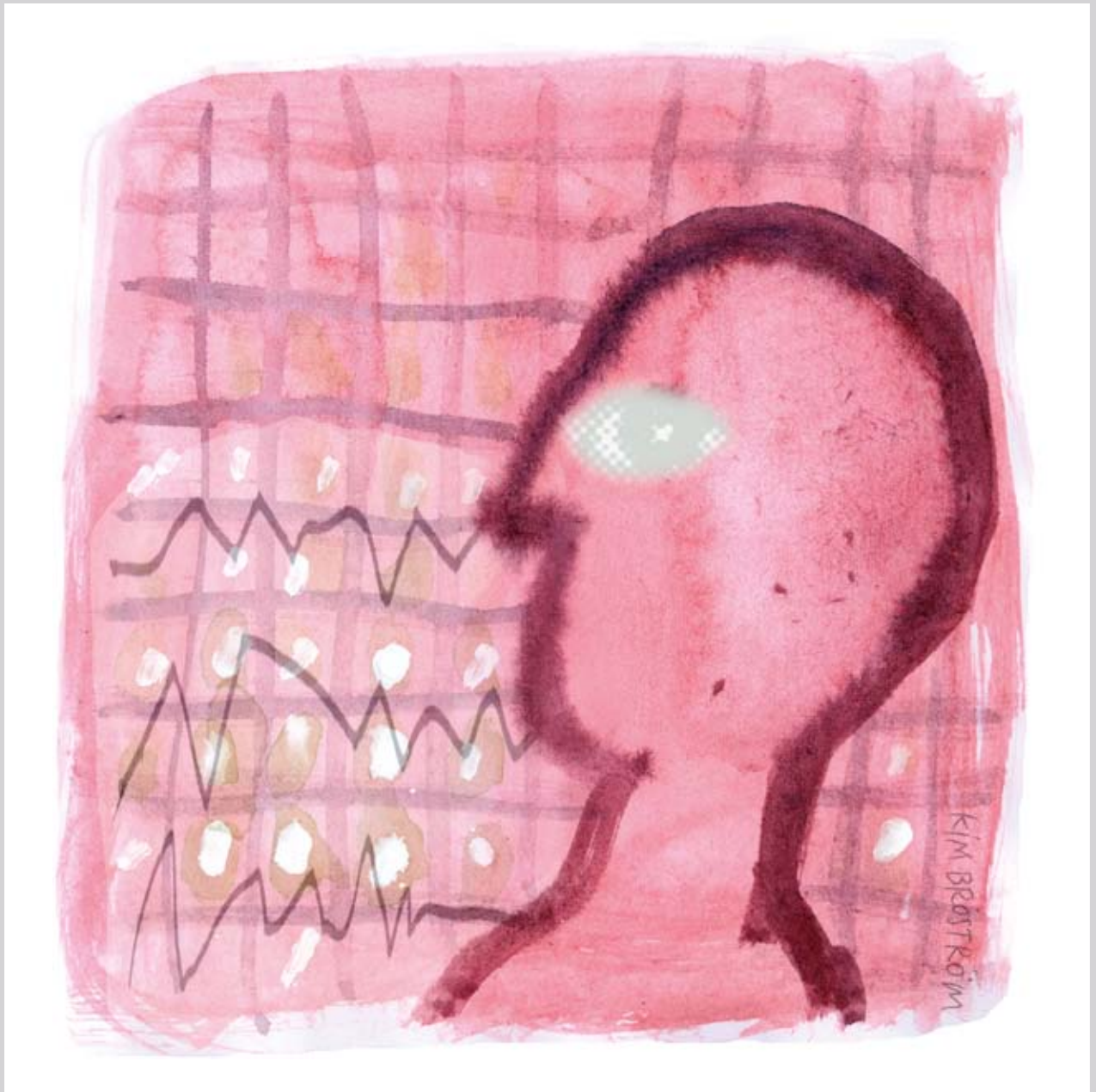
Indhold

1. Kriminalforsorgens statistik	6
2. Tilgang af indsatte og klienter	8
Tabel 2.1. Indsættelser i fængsler, arresthuse og pensioner. Hændelser	10
Tabel 2.2. Indsættelser i fængsler, arresthuse og pensioner. Personer	10
Tabel 2.3. Genindsættelser	11
Tabel 2.4. Hensættelser i Kriminalforsorgens institutioner for frihedsberøvede asylansøgere	11
Tabel 2.5. Tilgang af fængselsdomme og idømt fængselsstrafmasse	11
Figur 2.1. Fængselsdomme og idømte strafmassemåneder	11
Tabel 2.6. Fordeling af fængselsdomme på strafflængder	12
Tabel 2.7. Fordeling af strafmasse på strafflængder	12
Figur 2.2. Procentvis fordeling af fængselsdomme og strafmasse på strafflængder 1999-2008	12
Figur 2.3. Voldsdomme. Tilgang af domme og strafmassemåneder	13
Tabel 2.8. Afgørelser om anbringelser i henhold til straffuldbyrdelseslovens § 78. Anbringelsesårsag	13
Figur 2.4. Iværksatte anbringelser i henhold til straffuldbyrdelseslovens § 78. Udvalgte kategorier	14
Tabel 2.9. Udførte personundersøgelser	14
Tabel 2.10. Nyoprettede tilsyn. Retlig status.	14
Tabel 2.11. Samfundstjenestedomme. Hovedkriminalitet	15
Figur 2.5. Tilgang af domme til samfundstjeneste	15
3. Indsatte og klienter	16
Tabel 3.1. Gennemsnitligt belæg i fængsler og arresthuse. Mænd og kvinder	19
Tabel 3.2. Gennemsnitligt belæg i fængsler og arresthuse. Kvinder	19
Tabel 3.3. Gennemsnitligt belæg af unge i alderen 15-17 år i fængsler og arresthuse	20
Figur 3.1. Gennemsnitlig kapacitet og belæg i fængsler og arresthuse	20
Tabel 3.4. Kapacitet og gennemsnitlig udnyttelsesprocent. Fængsler og arresthuse	21
Tabel 3.5. Kapacitet og gennemsnitlig udnyttelsesprocent. Arresthuse og arrestafdelinger	22
Tabel 3.6. Samlet kapacitet fordelt på regime. Fængsler og arresthuse.	23
Tabel 3.7. Indsættelseskriminalitet. Dømte i fængsler og arresthuse	23
Tabel 3.8. Aldersfordeling. Dømte i fængsler og arresthuse	24
Tabel 3.9. Straflængde. Dømte i fængsler og arresthuse	24
Tabel 3.10. Dømtes indtagelse af rusmidler 30 dage forud for indsættelse.	24
Tabel 3.11. Dømtes præferencestoffer.	25
Figur 3.2. Præferencestof hos dømte med erkendt misbrug	25
Tabel 3.12. Gennemsnitlig kapacitet og belæg. Pensionerne	25
Figur 3.3. Kapacitet og belæg. Pensionerne	26
Tabel 3.13. Gennemsnitligt dagligt belæg. Pensionerne. Retlig status	26
Tabel 3.14. Klienter i tilsyn den 31. december	26
Figur 3.4. Klienter i tilsyn den 31. december	27
Tabel 3.15. Klienter i tilsyn den 31. december. Alder og køn.	27
Tabel 3.16. Tilsynssager den 31. december. Retlig status	27
Tabel 3.17. Ansøgninger, tilladelser og iværksættelser af fodlænke	28
Tabel 3.18. Gennemsnitligt antal dømte i fodlænke	28

Tabel 3.19. Indsatte og klienters etniske tilhørsforhold	28
Tabel 3.20. Indsatte og klienters etniske tilhørsforhold og aldersfordeling. 2008	29
Figur 3.5. Indsatte og klienters procentvise fordeling efter opholdssted og etnisk tilhørsforhold	29
Figur 3.6. Indsatte og klienters fordeling på oprindelsesområde	29
Tabel 3.21. Indsatte og klienter i Kriminalforsorgens institutioner fordelt på oprindelsesland	30
Tabel 3.22. Gennemsnitligt belæg, kapacitet og udnyttelsesprocent Institutioner for frihedsberøvede asylansøgere	31
4. Udgang	32
Tabel 4.1. Udgange.	34
Tabel 4.2. Udgange. Formålsfordelt	34
Tabel 4.3. Udgang. Misbrug af udgang. Misbrugets art	35
Tabel 4.4. Udgangsmisbrug med ny kriminalitet	35
5. Orden og sikkerhed	36
Tabel 5.1. Disciplinærstraffe. Straffens art	39
Figur 5.1. Disciplinærstraffe. Straffens art	39
Tabel 5.2. Disciplinærstraffe. Begrundelser	40
Tabel 5.3. Udelukkelse fra fællesskab. Antal personer	40
Tabel 5.4. Udelukkelse fra fællesskab. Begrundelser	41
Tabel 5.5. Frivillig udelukkelse fra fællesskab. Lukkede fængsler og arresthuse. Udelukkelsens varighed	41
Tabel 5.6. Frivillig udelukkelse fra fællesskab. Lukkede fængsler og arresthuse. Udelukkelsesgrad	41
Tabel 5.7. Anbringelse i sikringscelle. Varighed	42
Figur 5.2. Antallet af afsluttede sikringscelleanbringelser	42
Tabel 5.8. Anbringelse i observationscelle.	43
Tabel 5.9. Magtanvendelse. Art	43
Tabel 5.10. Magtanvendelse. Begrundelser	44
Tabel 5.11. Anvendelse af håndjern. Begrundelser	44
Figur 5.3. Anvendelse af håndjern	44
Tabel 5.12. Overførsler af fængselsdømte fra åbne fængsler til halvåbne afdelinger, lukkede fængsler og arresthuse. Begrundelse	45
Tabel 5.13. Fund af våben og mobiltelefoner. Fængsler og arresthuse	45
Tabel 5.14. Fund af rusmidler. Fængsler og arresthuse	46
Tabel 5.15. Fund af våben og mobiltelefoner.	46
Tabel 5.16. Fund af rusmidler.	46
Tabel 5.17. Antal urinprøvetest og andel af positive prøver	47
Figur 5.4. Antal urinprøvetest og antal positive prøver	47
Tabel 5.18. Indsattes vold og trusler om vold mod med-indsatte	47
6. Undvigelse	48
Tabel 6.1. Undvigelse. Lukkede fængsler og arresthuse.	50
Tabel 6.2. Undvigelse. Åbne fængsler	50
Tabel 6.3. Undvigelse. Institutioner for frihedsberøvede asylansøgere.	50

	Figur 6.1. Undvigelse 'over muren'. Lukkede fængsler og arresthuse	51
	Figur 6.2. Undvigelse i øvrigt. Lukkede fængsler og arresthuse	51
	Figur 6.3. Undvigelse. Åbne fængsler.	51
7. Afgang af indsatte		52
	Tabel 7.1. Prøveløsladelse. Løsladelseshjemmel	54
	Tabel 7.2. Afslag på prøveløsladelse i henhold til straffelovens § 38, stk. 1	54
	Tabel 7.3. Prøveudskrivning fra forvaring	55
	Tabel 7.4. Benådnings	55
	Tabel 7.5. Dødsfald blandt indsatte i fængsler og arresthuse	55
8. Domstolsprøvelse		56
	Tabel 8.1. Administrative afgørelser, der er indbragt til prøvelse for retten af den dømte. Afgørelsens art	58
	Tabel 8.2. Domstolsafgørelser. Afgørelsens art	58
9. Tilbagefald til ny kriminalitet		60
	Figur 9.1. Recidivprocenter	62
	Figur 9.2. Recidivprocenter. 2002-2008	62
	Figur 9.3. Recidivprocenter og alder	62
	Tabel 9.1. Undersøgelsespopulationen	63
	Tabel 9.2. Recidivprocenter. 2003-2008	63
10. Personalet i Kriminalforsorgen		64
	Tabel 10.1. Fuldtidsmedarbejdere fordelt på personalegrupper	66
	Tabel 10.2. Fuldtidsmedarbejdere fordelt på institutionstyper	66
	Tabel 10.3. Antal ansatte pr. indsat/klient	66
	Tabel 10.4. Sygedage pr. fuldtidsmedarbejder fordelt på personalegrupper	67
	Tabel 10.5. Registrerede tilfælde af vold, trusler mm. mod ansatte, fordelt på institutionstyper	67
11. Kriminalforsorgen i Grønland		68
	Tabel 11.1. Det gennemsnitlige antal foranstaltede i henhold til den grønlandske kriminallov	70
	Tabel 11.2. Kapacitet i grønlandske anstalter og pensioner	70
	Tabel 11.3. Belæg i grønlandske anstalter	70
	Tabel 11.4. Belæg i Grønlands pension	71
	Tabel 11.5. Anbragte i detention i Grønland	71
	Tabel 11.6. Antal tilsynsklienter i Grønland	71
	Tabel 11.7. Antal dømte og tilbageholdte i henhold til den grønlandske kriminallov i Anstalten ved Herstedvester	71
12. Kriminalforsorgen på Færøerne		72
	Figur 12.1. Kapacitet og belægsudvikling. Arresthuset i Tórshavn	74
	Tabel 12.1. Gennemsnitlig kapacitet, belæg og udnyttelsesprocent. Arresthuset i Tórshavn.	74
	Tabel 12.2. Gennemsnitligt antal tilsynssager. Afdelingen på Færøerne. Retlig status	74

Kriminalforsorgens statistik



Kriminalforsorgens statistik belyser i tekst, figurer og tabeller Kriminalforsorgens opgaver, der består i at fuldbyrde de straffe, som domstolene har fastsat, samt at gennemføre varetægtsfængslinger.

Kriminalforsorgens statistik er hovedsageligt baseret på data i to af Kriminalforsorgens administrative it-systemer – Klientsystemet og Personalesystemet.

Før 2004 var de statistiske opgørelser baseret på et omfattende blanketsystem, der blev anvendt til manuelle indberetninger.

Overgangen til nye statistikkilder har allerede medført muligheder for at udbygge statistikdækningen, og den vil i de kommende år sikre mere omfattende dokumentation af Kriminalforsorgens virksomhed i form af statistik over og analyse af indsatte, klienter og personale.

Statistikbrud

Den føromtalte omlægning af kildesystemerne til statistikken har medført, at nogle statistikområder ikke længere kan præsenteres og konsolideres som før 2004.

Generelt er registreringsprincippet for de mange hændelser som f.eks. udgang og prøveløsladelse omlagt, så hændelsen fra og med 2004 er knyttet til det sted, hvor den fandt sted, og ikke, som det tidligere var tilfældet, knyttet til den institution, hvor beslutningen blev truffet. I tilfælde af at konsolideringen af statistikken herudover har medført statistikbrud i forhold til tidligere opgørelser, vil det være markeret og forklaret med en note under tabellerne.

Statistik 2008

Ved brug af statistikken er det værd at erindre, at de årlige ændringer i antallet af indsatte og klienter alt andet lige også vil medføre ændringer i antallet af de hændelser, der opsamles statistik over – f.eks. anvendelse af magtmidler, anvendelse af disciplinære sanktioner og udgange.

Statistik 2008 afspejler datagrundlaget i 2008 som det foreligger i Klientsystemet og Personalesystemet primo april 2009.

Anvendte symboler

-	Nul
0 0,0	} Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
...	
.	Oplysninger kan efter sagens natur ikke forekomme
n	Absolut
%	Procent
k	Tallet er korrigeret i forhold til seneste udgave af Kriminalforsorgens statistik

Afrundinger kan medføre, at summen af en talrække i nogle tabeller afviger fra totalen.

Litteraturhenvisninger

- *Kriminalstatistik*. Udgives af Danmarks Statistik. Udkommer årligt og indeholder blandt andet statistik vedrørende anmeldte forbrydelser, strafferetlige afgørelser, fængslinger og retternes virksomhed. www.dst.dk.
- *Nordisk statistik för kriminalvården i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige*. Udgives på skift af Kriminalforsorgen i de enkelte nordiske lande. Udkommer periodisk og indeholder sammenlignende statistik vedrørende blandt andet antal indsatte, klienttilgang, undvigelse, personale og kapacitetsudnyttelse. Link til publikationen findes på www.kriminalforsorgen.dk.
- *Penological Information Bulletin*. Udgives af Europarådet. Udkommer periodisk og indeholder blandt andet sammenlignende fængselsstatistik for lande, der er medlem af Europarådet. www.coe.int.

Tilgang af indsatte og klienter



Kriminalforsorgens hovedopgave er at fuldbyrde de straffe, som domstolene har idømt. Det gælder både ubetingede frihedsstraffe og andre straffe som for eksempel betingede domme med tilsyn og betingede domme med vilkår om samfundstjeneste.

Det er desuden Kriminalforsorgens opgave at administrere varetægtsfængsling og frihedsberøvelse i henhold til udlændingeloven, at udarbejde personundersøgelser af sigtede samt at føre tilsyn med bl.a. betinget dømte og prøveløsladte klienter.

Opgavevaretagelsen foregår primært på 13 fængsler, Københavns Fængsler, 40 arresthuse/arrestafdelinger, 8 pensioner samt 14 afdelinger og 12 lokalafdelinger af Kriminalforsorgen i Frihed.

I 2008 blev der i alt foretaget 17.211 indsættelser i fængsler, arresthuse og pensioner. 1.374 var kvinder, og 15.837 var mænd.

Indsættelserne vedrørte 15.012 forskellige personer, idet nogle personer blev indsat mere end én gang i løbet af året.

46 prøveløsladte personer blev i 2008 genindsat for at udstå deres reststraf, fordi de havde overtrådt de vilkår, der var fastsat som en betingelse for deres prøveløsladelse.

Der blev anmeldt 8.423 ubetingede frihedsstraffe til Kriminalforsorgen i 2008. Dommene repræsenterede en samlet idømt strafmasse på 55.269 måneder.

62 % af dommene var på 3 måneder eller derunder og udgjorde 14 % af strafmassen. 6 % af dommene var på over 2 år, og lagde beslag på 45 % af strafmassen.

Langt hovedparten af de dømte udstår deres straf i de åbne og lukkede statsfængsler, mens en mindre del udstår straffen i et arresthus. Herudover kan frihedsstraffe i særlige tilfælde udstås helt eller delvis i Kriminalforsorgens pensioner eller i institutioner uden for Kriminalforsorgen. Det kan ske i medfør af straffuldbyrdslovens § 78, hvis den dømte skønnes at have behov for særlig behandling eller pleje. I 2008 skete det i 257 tilfælde.

I 2008 udførte Kriminalforsorgen i Frihed 9.353 personundersøgelser i straffesager. Personundersøgelsen giver en vurdering af, om den sigtede er egnet til en betinget dom med tilsyn og eventuelle særvilkår eller med vilkår om samfundstjeneste.

Vilkår om tilsyn fastsættes dels af domstolene, hovedsageligt i forbindelse med betingede domme, og dels administrativt, hovedsageligt i forbindelse med prøveløsladelser. Et tilsyn indebærer både forsorgsmæssige opgaver og kontrolgaver.

Der blev i 2008 iværksat 9.258 tilsyn.

I 39 % af tilsynssagerne var den dømte forpligtet til at udføre samfundstjeneste. Den samlede tilgang af domme med samfundstjeneste var 3.558, hvoraf næsten halvdelen (47 %) skyldtes overtrædelser af færdselsloven.

Table 2.1. Indsættelser i fængsler, arresthuse og pensioner. Hændelser

Alder	Kvinder		Mænd		I alt	
	n	%	n	%	n	%
15-17 år	64	4,7	833	5,3	897	5,2
18-19 år	90	6,6	1.304	8,2	1.394	8,1
20-24 år	232	16,9	3.458	21,8	3.690	21,4
25-29 år	216	15,7	2.677	16,9	2.893	16,8
30-34 år	200	14,6	2.339	14,8	2.539	14,7
35-39 år	189	13,8	1.725	10,9	1.914	11,1
40-44 år	176	12,8	1.576	10,0	1.752	10,2
45-49 år	115	8,4	936	5,9	1.051	6,1
50-54 år	50	3,6	503	3,2	553	3,2
55-59 år	22	1,6	259	1,6	281	1,6
60-64 år	15	1,1	153	1,0	168	1,0
65-69 år	3	0,2	57	0,4	60	0,3
70 år og derover	2	0,1	17	0,1	19	0,1
2008	1.374	100	15.837	100	17.211	100
2007	1.519	100	16.583	100	18.102	100
2006	1.448	100	17.613	100	19.061	100
2005	1.445	100	17.032	100	18.477	100
2004	1.407	100	14.903	100	16.310	100
2003	1.461	100	16.078	100	17.539	100

Note: Indsættelserne omfatter anholdte, varetægtsarrestanter og dømte.

Table 2.2. Indsættelser i fængsler, arresthuse og pensioner. Personer

Alder	Kvinder		Mænd		I alt	
	n	%	n	%	n	%
15-17 år	57	4,5	663	4,8	720	4,8
18-19 år	85	6,8	1.076	7,8	1.161	7,7
20-24 år	208	16,5	2.916	21,2	3.124	20,8
25-29 år	198	15,7	2.323	16,9	2.521	16,8
30-34 år	186	14,8	2.063	15,0	2.249	15,0
35-39 år	171	13,6	1.512	11,0	1.683	11,2
40-44 år	161	12,8	1.422	10,3	1.583	10,5
45-49 år	104	8,3	839	6,1	943	6,3
50-54 år	48	3,8	470	3,4	518	3,5
55-59 år	21	1,7	250	1,8	271	1,8
60-64 år	15	1,2	145	1,1	160	1,1
65-69 år	3	0,2	57	0,4	60	0,4
70 år og derover	2	0,2	17	0,1	19	0,1
2008	1.259	100	13.753	100	15.012	100
2007	1.397	100	14.326	100	15.723	100
2006	1.350	100	15.292	100	16.642	100
2005	1.308	100	14.812	100	16.120	100
2004	1.265	100	12.943	100	14.208	100
2003	1.301	100	13.711	100	15.012	100

Note: Indsættelserne omfatter anholdte, varetægtsarrestanter og dømte.

Tabel 2.3. Genindsættelser

År	Prøveløsladte fængselsdømte	Prøvedskrevne forvaringsdømte
2008	46	1
2007	45	1
2006	72	-
2005	36	-
2004	41	-
2003	31	2
2002	29	2
2001	32	2
2000	32	3
1999	48	-

Tabel 2.4. Hensættelser i Kriminalforsorgens institutioner for frihedsberøvede asylansøgere

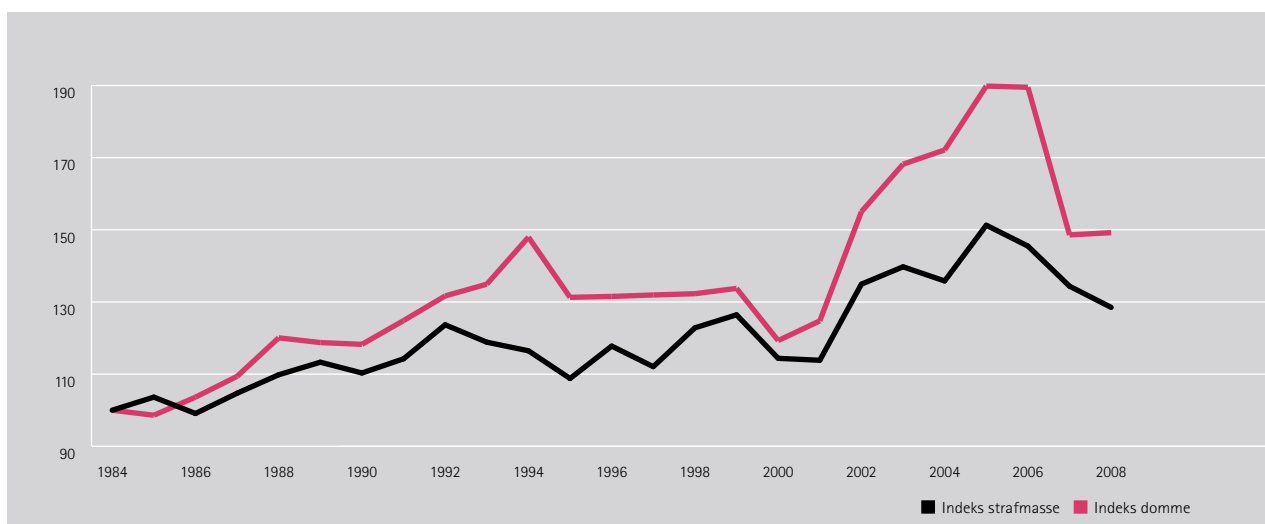
År	Mænd	Kvinder	I alt
2008	388	34	422
2007	841	126	967
2006	904	134	1.038
2005	1.014	148	1.162
2004	1.427	235	1.662

Note: Hensættelser er defineret som både indsættelser og overførsler

Tabel 2.5. Tilgang af fængselsdomme og idømt fængselsstrafmasse

År	Domme	Indeks domme 1984=100	Strafmasse måneder	Indeks strafmasse 1984=100
2008	8.423	149	55.269	129
2007	8.391	149	57.855	134
2006	10.702	190	62.644	146
2005	10.721	190	65.131	151
2004	9.721	172	58.479	136
2003	9.498	168	60.169	140
2002	8.755	155	58.099	135
2001	7.045	125	49.013	114
2000	6.737	119	49.245	114
1999	7.554	134	54.438	126

Figur 2.1. Fængselsdomme og idømte strafmassemåneder



(Indeks:1984=100)

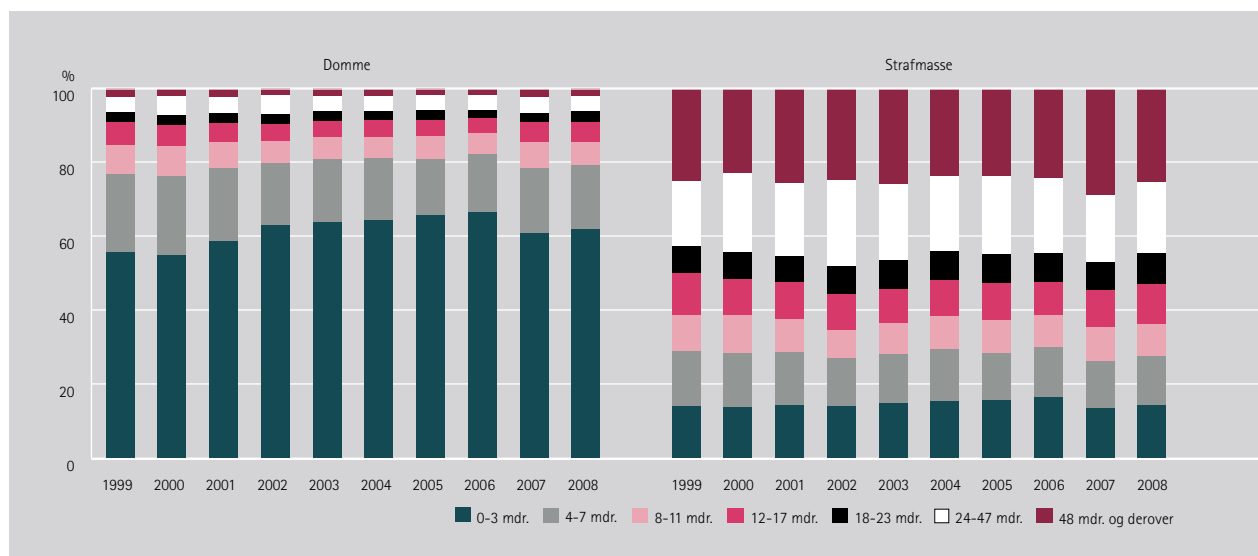
Tabel 2.6. Fordeling af fængselsdomme på strafflængder

Straflængde	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
0-3 mdr.	4.204	3.691	4.130	5.506	6.058	6.263	7.035	7.122	5.108	5.213
4-7 mdr.	1.614	1.448	1.405	1.480	1.624	1.639	1.652	1.696	1.474	1.453
8-11 mdr.	583	564	498	515	561	577	645	602	590	545
12-17 mdr.	476	370	371	414	422	436	491	433	449	453
18-23 mdr.	202	191	184	236	251	241	269	252	226	243
24-47 mdr.	307	335	302	432	399	389	440	413	348	345
48 mdr. og derover	168	138	155	172	183	176	189	184	196	171
I alt	7.554	6.737	7.045	8.755	9.498	9.721	10.721	10.702	8.391	8.423

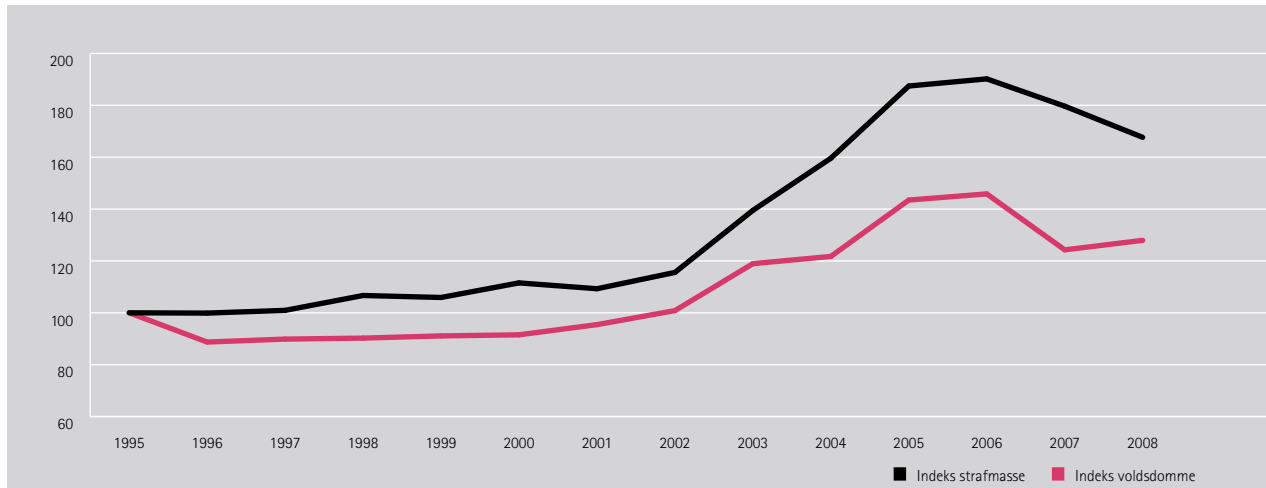
Tabel 2.7. Fordeling af strafmasse på strafflængder

Straflængde	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
0-3 mdr.	7.637	6.725	6.989	8.166	8.854	8.911	10.053	10.245	7.779	7.925,7
4-7 mdr.	8.163	7.287	7.055	7.482	8.151	8.309	8.362	8.533	7.467	7.293,6
8-11 mdr.	5.175	4.994	4.384	4.551	4.951	5.201	5.759	5.381	5.234	4.854,6
12-17 mdr.	6.321	4.898	4.916	5.527	5.590	5.784	6.569	5.755	5.893	6.005,3
18-23 mdr.	3.862	3.629	3.485	4.457	4.718	4.568	5.086	4.808	4.291	4.626,7
24-47 mdr.	9.611	10.552	9.636	13.499	12.456	11.987	13.579	12.731	10.629	10.599,7
48 mdr. og derover	13.669	11.159	12.547	14.417	15.449	13.719	15.723	15.191	16.561	13.963,7
I alt	54.438	49.245	49.013	58.099	60.169	58.479	65.131	62.644	57.855	55.269,2

Figur 2.2. Procentvis fordeling af fængselsdomme og strafmasse på strafflængder. 1999-2008



Figur 2.3. Voldsdomme. Tilgang af domme og strafmassemåneder

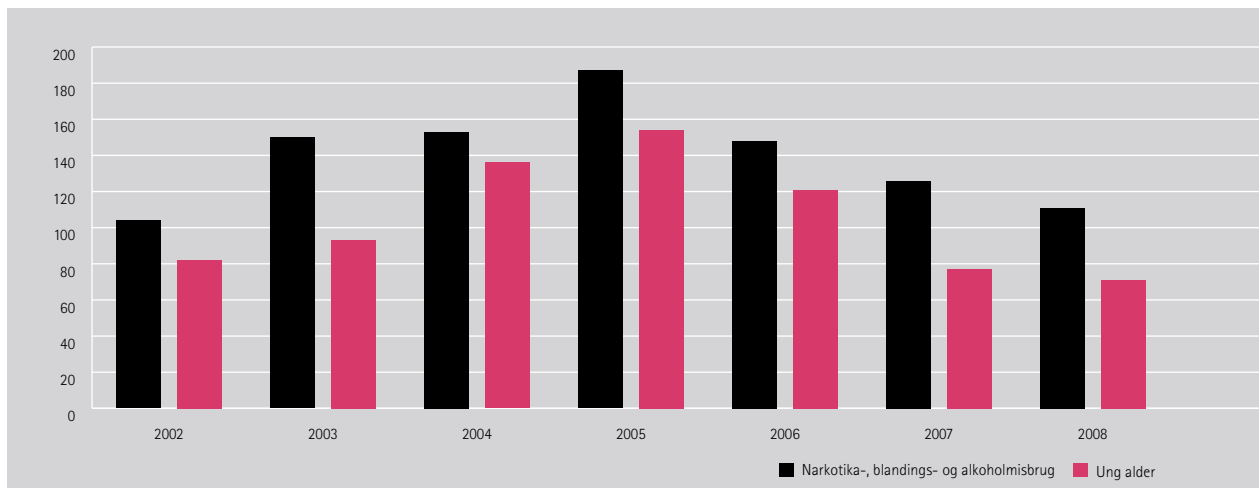


(Indeks: 1995 = 100)

Tabel 2.8. Afgørelser om anbringelse i henhold til straffuldbøddelseslovens § 78.
Anbringelsesårsag

	2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Alkoholmisbrug	11	5	26	9	27	7	27	6	23	7	22	8	14	5
Narkotikamisbrug	93	39	124	44	126	34	160	38	125	36	104	38	97	38
Sociale grunde	17	7	10	4	32	9	27	6	23	7	22	8	19	7
Udviklingshæmning	1	0	1	0	2	1	1	0	1	0	-	-	-	-
Psykiske grunde	20	8	16	6	25	7	33	8	32	9	20	7	18	7
Fysiske grunde	1	0	4	1	5	1	4	1	5	1	3	1	6	2
Ung alder	82	35	93	33	136	37	154	36	121	34	77	28	71	28
Sexologisk behandling	4	2	8	3	9	2	12	3	6	2	2	1	4	2
Socialpædagogiske grunde	7	2	14	5	20	8
Andet	7	3	2	1	6	2	3	1	8	2	7	3	7	3
Uoplyst	-	-	-	-	-	-	4	1	-	-	1	0	1	0
I alt	236	100	284	100	368	100	425	100	351	100	272	100	257	100

Figur 2.4. Iværksatte anbringelser i henhold til straffuldbyrdelseslovens § 78. Udvalgte kategorier



Tabel 2.9. Udførte personundersøgelser

År	I alt
2008	9.353
2007	9.008
2006	10.108
2005	10.417
2004	11.291
2003	10.544
2002	9.959
2001	9.927
2000	7.941
1999	4.638

Tabel 2.10. Nyoprettede tilsyn. Retlig status. 2008

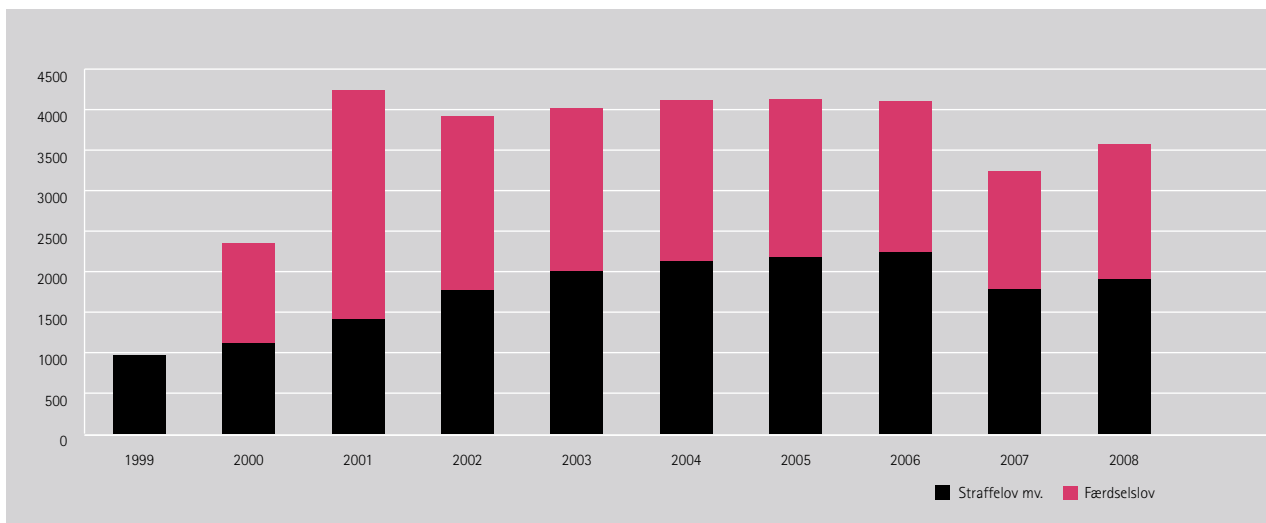
Retlig status	Kvinder	Mænd	I alt
Retsplejelovens § 723	-	1	1
Betinget dom, færdelseslovens § 53	108	525	633
Betinget dom, andre	279	1.362	1.641
Samfundstjeneste, færdelseslovens § 53	133	1.048	1.181
Samfundstjeneste, færdelsesloven i øvrigt	15	245	260
Samfundstjeneste, andre	249	1.905	2.154
Sexologisk behandling	-	19	19
Straffuldbyrdelseslovens § 78	25	191	216
Prøveløsladelse	93	1.859	1.952
Straffelovens §§ 68-69	97	668	765
Frivilligt tilsyn	45	339	384
Udstationerede	-	2	2
Andet	5	45	50
Tilsyn i alt	1.049	8.209	9.258

Tabel 2.11. Samfundstjenestedomme. Hovedkriminalitet

	Tyveri	Røveri	Anden berigelse	Narkotika	Vold	Sædelighed	Færdselslov	Anden krim.	I alt
2008	242	38	227	163	879	17	1.657	335	3.558
2007	254	41	195	184	761	11	1.446	340	3.232
2006	390	43	332	205	831	22	1.864	412	4.099
2005	411	58	350	206	731	22	1.945	402	4.125
2004	364	54	365	192	706	17	1.999	427	4.124
2003	356	59	417	160	642	20	2.011	357	4.022
2002	301	73	491	124	579	21	2.149	178	3.916
2001	287	71	429	87	407	11	2.828	118	4.238
2000	227	73	366	95	253	5	1.235	94	2.348
1999	218	57	362	64	187	14	.	68	970

Note: For så vidt angår årene op til 2002 er medregnet administrative afgørelser i henhold til en overgangsordning, der indførtes i 2000, og som gav mulighed for administrativt at ændre en, endnu ikke afsonet, dom for spirituskørsel til samfundstjeneste.

Figur 2.5. Tilgang af domme til samfundstjeneste



Note: For så vidt angår årene op til 2002 er medregnet administrative afgørelser i henhold til en overgangsordning, der indførtes i 2000, og som gav mulighed for administrativt at ændre en, endnu ikke afsonet, dom for spirituskørsel til samfundstjeneste.

Indsatte og klienter



De almindelige straffe er bøde, samfundstjeneste, betinget og ubetinget fængsel. Herudover kan der i særlige tilfælde idømmes forvaring på ubestemt tid for gentagen personfarlig kriminalitet. Personer, der var sindssyge på gerningstidspunktet, kan ikke straffes, men kan i stedet dømmes til behandling eller anbringelse på et hospital for sindslidende – som oftest med tilsyn af Kriminalforsorgen i Frihed.

Som udgangspunkt anbringes fængselsdømte i et åbent fængsel. Dømte anbringes kun i lukket fængsel, hvis bestemte forhold taler imod at placere vedkommende i et åbent fængsel. De forhold, der kan bevirke, at den dømte placeres i lukket fængsel, er straffens længde, eller at det anses for nødvendigt for at forebygge overgreb på medindsatte og personale. Den dømte kan ligeledes placeres i lukket fængsel, hvis der er risiko for, at den dømte vil undvige, begå en strafbar handling eller en handling, som medfører disciplinærstraf, eller udvise anden adfærd, der er åbenbart uforenelig med ophold i åbent fængsel.

Fængsler og arresthuse

I 2008 havde Kriminalforsorgen i gennemsnit en kapacitet på 3.902 pladser. Pladserne var i gennemsnit belagt med 90,5 %, hvilket svarer til et belæg på 3.530 indsatte pr. dag. Heraf var 154 kvinder. 20 indsatte var under 18 år.

De indsatte fordelte sig med 823 i lukkede fængsler, 1.206 i åbne fængsler og 1.500 i arresthusene, herunder Københavns Fængsler. Hovedparten af de indsatte i arresthusene og Københavns Fængsler (1.199) var vare-tægtsarrestanter.

68 % af de dømte var mellem 20 og 40 år. Næsten en fjerdedel, 24 %, var dømt for narkotikakriminalitet, den samme andel, 24 %, var dømt for vold, 13 % for berigelseskriminalitet og 12 % var dømt for røveri.

61 % af de dømte i fængslerne tilkendegav at have indtaget rusmidler 30 dage forud for indsættelsen. 38 % oplyste, at de ikke havde indtaget rusmidler og 1 % ønskede ikke at oplyse om indtagelse af rusmidler. Andelen af indsatte, som tilkendegav indtagelse af rusmidler 30 dage forud for indsættelse, var 61 % i de åbne fængsler mod 63 % i de lukkede fængsler.

Pensioner

Kriminalforsorgen har 8 pensioner, hvor der primært bor dømte, der udstationeres under afsoning af frihedsstraf. Endvidere optages et mindre antal klienter, der hverken er udstationerede eller under tilsyn.

Den gennemsnitlige kapacitet var i 2008 på 180 pladser. Det gennemsnitlige belæg var på 164 beboere, hvilket giver en samlet udnyttelse af pladserne på 91 %.

Kriminalforsorgen i Frihed

Ved udgangen af 2008 førte Kriminalforsorgen i Frihed tilsyn med 7.781 personer. De største tilsynsgrupper udgøres af dømte i medfør af straffelovens §§ 68-69 – psykisk syge kriminelle (27 %), betinget dømte (26 %), samfundstjenestedomte (24 %) samt prøveløsladte (20 %).

Mulighed for afsoning på bopælen med elektronisk overvågning – fodlænke – omfatter, efter udvidelsen af ordningen i 2008, alle personer der er idømt en straf af fængsel i 3 måneder eller derunder.

Det er en forudsætning for at få tilladelse til at udstå straffen på bopælen, at man opfylder en række betingelser, herunder at man har egnet bolig, er i arbejde eller under uddannelse, har fået samtykke fra medbeboere over 18 år samt at det i øvrigt ikke findes uhensigtsmæssigt, at den pågældende udstår straffen på bopælen.

I 2008 ansøgte i alt 1.978 dømte om at komme til at afsones på bopælen. Der blev givet 1.293 tilladelser, og i alt blev 1.175 afsoninger på bopælen iværksat. 90 blev tilbagekaldt, efter at afsoningen var iværksat. I de tilfælde bliver den pågældende umiddelbart overført til fængsel eller arresthus, hvor afsoningen fortsættes.

Etnicitet

Kriminalforsorgen opgør én gang om året klientellet efter national baggrund. Følgende kriterier for afgrænsning af national oprindelse er anvendt:

Indvandrere defineres som en person, der har fast ophold i Danmark, som er født i udlandet, og hvis forældre begge (eller den ene, hvis der ikke findes oplysninger om den anden) er udenlandske statsborgere eller født i udlandet. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er født i udlandet, opfattes han eller hun også som indvandrer.

Efterkommer defineres som en person født i Danmark af forældre, hvoraf ingen er dansk statsborger født i Danmark. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er udenlandsk statsborger, opfattes han eller hun også som efterkommer.

Udlændinge er personer uden cpr-nummer og uden tilknytning til Danmark, hvilket vil sige personer, der ikke havde bopæl i Danmark ved pågribelsen. Det drejer sig om personer, der har begået kriminalitet under et turistophold, eller personer, der pågribes i lufthavne (f.eks. med narkotika). Eller det kan være asylansøgere og personer med ulovligt ophold i landet, der er sigtet eller dømt for overtrædelse af straffelovgivningen.

Opgørelsen, der blev foretaget den 4. november 2008, viste, at 22 % af indsatte og klienter har en anden national baggrund end dansk. Således var 15 % indvandrere, 4 % efterkommere, mens 3 % var udlændinge uden tilknytning til Danmark, men som har begået kriminalitet her i landet.

Befolkningsstatistikken viser, at indvandrere og deres efterkommere har en markant anden aldersstruktur end danskere, derved at de hyppigere er repræsenteret i de

ynge aldersgrupper, hvor kriminalitetshyppigheden traditionelt er højest.

Dette forhold genspejler sig i klientellet, idet 42 % af de danske klienter på tidspunktet for opgørelsen var mellem 15 og 29 år. For klienter med indvandrerbaggrund var 49 % mellem 15 og 29 år, og for klienter med baggrund som efterkommer var 82 % mellem 15 og 29 år.

Opgørelsen har oplysninger om, hvilke geografiske områder indsatte og klienter stammer fra. 81 % var af dansk oprindelse, mens 8 % kom fra Asien, primært Mellemøsten. 4 % var fra Afrika, og 2 % kom fra de andre EU-lande, mens 5 % tilhørte det øvrige Europa. 3 % var udlændinge af ukendt oprindelse.

Frihedsberøvede asylansøgere

I 2008 rådede Kriminalforsorgen i gennemsnit over 125 pladser, der blev benyttet i forbindelse med frihedsberøvelse af asylansøgere i henhold til udlændingeloven.

I 2008 var det gennemsnitlige belæg på 57 indsatte. Kapacitetsudnyttelsen var i gennemsnit 48 %.

Tabel 3.1. Gennemsnitligt belæg i fængsler og arresthuse. Mænd og kvinder

	Kapacitet	Varetægt/ anholdte	Hæfte	Fængsel	Forvaring	Bødefor- vandling	Udlæn- dingelov	Andet	Belæg i alt	Udnyttel- sesprocent
Lukkede fængsler	920,5	8,1	-	767,7	30,6	-	-	16,8	823,2	89,4
Åbne fængsler	1.376,3	0,9	0,1	1.204,4	0,5	-	-	0,6	1.206,4	87,7
Københavns Fængsler og arresthusene	1.605,4	1.190,1	-	258,6	2,2	-	49,1	0,2	1.500,2	93,4
2008	3.902,2	1.199,1	0,1	2.230,7	33,3	-	49,1	17,6	3.529,9	90,5
2007	4.094,7	1.033,0	0,1	2.513,8	30,6	2,9	47,4	17,9	3.645,7	89,0
2006	4.169,2	1.097,6	0,1	2.733,9	28,0	15,1	40,3	16,9	3.931,8	94,3
2005	4.149,0	1.043,9	0,6	2.892,0	27,9	21,2	36,7	18,5	4.040,8	97,4
2004	3.913,4	1.089,4	1,1	2.582,4	25,9	19,6	29,8	18,5	3.766,8	96,3
2003	3.773,9	1.060,2	5,0	2.464,6	22,9	40,1	27,4	21,0	3.641,1	96,5
2002	3.622,3	1.003,4	18,5	2.321,8	23,8	30,9	19,9	16,5	3.434,9	94,8
2001	3.563,0	849,1	99,7	2.168,9	23,7	48,7	33,8	12,2	3.236,1	90,8
2000	3.677,1	886,8	128,5	2.252,9	22,9	54,2	24,4	11,8	3.381,6	92,0
1999	3.736,8	901,3	200,2	2.265,6	20,9	50,7	27,7	10,5	3.476,9	93,0

Note: Lukkede afdelinger i åbne fængsler er medtaget under de lukkede fængsler. I 'arresthusene' indgår også arrestafdelingerne.
 Note: Ekskl. asylafdelingerne i Ellebæk, Tønder og Åbenrå Arrest.

Tabel 3.2. Gennemsnitligt belæg i fængsler og arresthuse. Kvinder

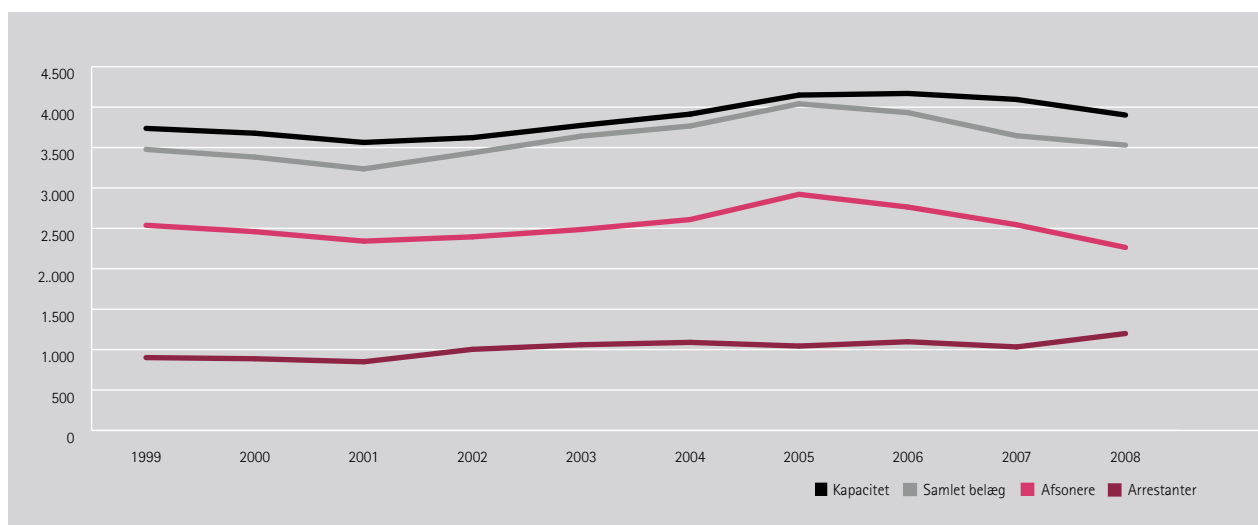
	Varetægt/ anholdte	Hæfte	Fængsel	Forvaring	Bøde- forvandling	Udlændinge- lov	Andet	Belæg i alt
Lukkede fængsler	0,4	-	27,3	-	-	-	-	27,7
Åbne fængsler	0,2	0,1	44,3	-	-	-	0,0	44,5
Københavns Fængsler og arresthusene	67,9	-	9,4	-	-	4,7	-	82,0
2008	68,5	0,1	80,9	-	-	4,7	0,0	154,2
2007	62,5	-	105,2	-	0,2	5,2	0,1	173,2
2006	65,5	0,0	113,9	-	0,5	3,4	-	183,4
2005	65,8	-	105,9	-	0,6	3,1	0,1	175,5
2004	61,4	0,1	108,4	-	0,7	3,6	0,0	174,2
2003	55,1	0,8	104,5	-	1,1	2,7	0,2	164,4
2002	45,5	2,0	108,8	-	1,0	2,5	0,1	160,0
2001	44,2	3,6	106,8	-	2,8	3,6	-	161,1
2000	47,2	6,4	105,3	-	2,9	1,3	0,1	163,3
1999	56,4	9,6	105,1	-	3,7	2,5	0,1	177,4

Note: Lukkede afdelinger i åbne fængsler er medtaget under de lukkede fængsler. I 'arresthusene' indgår også arrestafdelingerne.
 Note: Ekskl. asylafdelingerne i Ellebæk, Tønder og Åbenrå Arrest.

Tabel 3.3. Gennemsnitligt belæg af unge i alderen 15-17 år i fængsler og arresthuse

	Fængsel	Forvaring	Hæfte	Bøde	Anholdte	Varetægt	Udlændingelov	I alt
Lukkede fængsler	4,3	-	-	-	0,1	0,2	-	4,5
Åbne fængsler	1,5	-	-	-	-	-	-	1,5
Københavns Fængsler og arresthusene	1,3	-	-	-	1,6	11,3	0,1	14,3
2008	7,1	-	-	-	1,6	11,6	0,1	20,4
2007	6,0	-	-	-	1,7	6,7	0,4	14,7
2006	8,3	-	-	-	1,7	7,6	0,2	17,7
2005	9,0	-	-	-	2,0	8,3	1,1	20,4
2004	6,9	-	-	-	1,3	8,4	-	16,6
2003	8,4	-	-	-	0,9	9,8	-	19,0
2002	7,5	-	0,0	-	0,8	6,0	0,0	14,4
2001	6,8	-	0,3	-	0,8	3,4	-	11,3
2000	5,4	-	0,5	-	0,6	7,7	-	14,3
1999	7,3	-	0,3	-	0,2	4,8	-	12,6

Note: Lukkede afdelinger i åbne fængsler er medtaget under de lukkede fængsler. I 'arresthusene' indgår også arrestafdelingerne.
 Note: Ekskl. asylafdelingerne i Ellebæk, Tønder og Åbenrå Arrest.

Figur 3.1 Gennemsnitlig kapacitet og belæg i fængsler og arresthuse


Tabel 3.4. Kapacitet og gennemsnitlig udnyttelsesprocent. Fængsler og arresthuse

	Kapacitet		Udnyttelsesprocent
	Ultimo 2008	Gnsntl. 2008	Gnsntl. 2008
Herstedvester	138	138,0	92,6
Nyborg ¹⁾	207	206,9	92,6
Ringe	86	86,0	83,6
Vridsløselille ²⁾	208	209,6	85,0
Østjylland ³⁾	192	168,2	89,8
Kragshovede lukket afsnit	24	34,2	73,0
Midtjylland	85	77,5	96,7
Lukkede fængsler i alt	940	920,5	89,4
Holstbjergvej	15	15,0	85,8
Horserød	195	208,0	86,0
Jyderup	162	162,0	91,2
Kragshovede	161	161,0	83,5
Midtjylland	204	225,0	87,3
Møgelkær	176	176,0	86,9
Renbæk	128	136,0	86,3
Sdr. Omme ⁴⁾	137	175,3	90,6
Søbysøgård	102	118,0	90,6
Åbne fængsler i alt	1.280	1.376,3	87,7
Københavns Fængsler	545	537,9	94,7
Arresthuse og arrestafdelinger	1.093	1.067,5	92,8
I alt	3.858	3.902,2	90,5

¹⁾ Udover nævnte kapacitet har Nyborg ligeledes 24 arrestpladser, der medregnes i 'Arresthuse og arrestafdelinger'.

²⁾ Udover nævnte kapacitet har Vridsløselille ligeledes 20 arrestpladser, der medregnes i 'Arresthuse og arrestafdelinger'.

³⁾ Udover nævnte kapacitet har Østjylland ligeledes 36 arrestpladser, der medregnes i 'Arresthuse og arrestafdelinger'.

⁴⁾ Udover nævnte kapacitet har Sdr. Omme ligeledes 7 arrestpladser, der medregnes i 'Arresthuse og arrestafdelinger'.

Note: Den gennemsnitlige daglige kapacitet for fængsler og fængselsafdelinger, der ikke har været i anvendelse hele året, er beregnet for den periode, de har været åbne, hvorfor den samlede kapacitet kan være mindre end de enkelte kapaciteter tilsammen.

Note: Lukkede afdelinger i åbne fængsler er medtaget under de lukkede fængsler.

Note: Ekskl. asylafdelingerne i Ellebæk, Tønder og Åbenrå Arrest.

**Tabel 3.5. Kapacitet og gennemsnitlig udnyttelsesprocent.
Arresthuse og arrestafdelinger**

	Kapacitet		Udnyttelsesprocent
	Ultimo 2008	Gnsntl. 2008	Gnsntl. 2008
Roskilde	25	25,0	97,7
Køge	48	48,0	94,7
Helsingør	69	69,0	92,3
Hillerød	20	20,0	93,9
Frederikssund	19	19,0	92,8
Holbæk	23	23,0	93,6
Kalundborg	15	15,0	85,7
Slagelse	29	29,0	94,9
Ringsted	17	17,0	91,2
Næstved	16	16,0	95,2
Rønne	18	18,0	93,2
Nykøbing Falster	24	24,0	91,2
Maribo	21	21,0	89,1
Nakskov	24	24,0	88,6
Odense	69	69,0	93,7
Assens	27	27,0	88,9
Svendborg	22	22,0	88,1
Frederikshavn	28	28,0	84,1
Hjørring ¹⁾	-	23,0	30,2
Nykøbing Mors	13	13,0	95,4
Aalborg	61	61,0	90,9
Viborg	26	26,0	92,9
Randers	42	42,0	89,6
Hobro	27	27,0	92,1
Århus	66	66,0	96,7
Silkeborg	20	20,0	95,8
Ringkøbing	16	16,0	91,6
Holstebro	14	14,0	94,6
Herning	17	17,0	96,7
Vejle	32	32,0	97,3
Kolding	56	56,0	95,5
Esbjerg	43	43,0	98,2
Haderslev	20	20,0	94,1
Åbenrå ²⁾ ekskl. asylafd.	-	18,0	63,1
Sønderborg	26	26,0	98,2
Tønder	13	13,8	94,0
Vridsløselille arrestafd.	20	20,0	108,6
Nyborg arrestafd.	24	24,0	88,2
Østjylland arrestafd.	36	24,8	86,7
Sdr. Omme arrestafd.	7	7,0	51,2
Arresthuse i alt	1.093	1.067,5	92,8

¹⁾ Hjørring arrest var midlertidigt lukket fra 1. februar 2008 til 1. marts 2009.

²⁾ Åbenrå arrest var midlertidigt lukket fra 1. februar 2008 til 1. februar 2009.

Tabel 3.6. Kapacitet fordelt på regime. Fængsler og arresthuse. 31. december 2008

	Lukkede pladser	Åbne pladser	Arrestpladser	I alt
Herstedvester	138	15	-	153
Nyborg	207	-	24	231
Ringe	86	-	-	86
Vridsløselille	221	-	20	241
Østjylland	204	-	24	228
Kragsskovhede	50	161	-	211
Midtjylland	85	204	-	289
Horserød	-	221	-	221
Jyderup	-	162	-	162
Møgelkær	-	176	-	176
Renbæk	-	160	-	160
Sdr. Omme	-	188	7	195
Søbysøgård	-	134	-	134
Københavns Fængsler	-	-	545	545
Arresthuse	-	-	1.068	1.068
I alt	991	1.421	1.688	4.100

Note: Midlertidige lukninger er ikke medtalt.

Note: Udover ovenstående opdeling kan de enkelte institutioner have særafdelinger såsom særligt sikrede afdelinger, afdelinger for negativt stærke indsatte, ligesom nogle åbne fængsler har halvåbne afdelinger.

Tabel 3.7. Indsættelseskriminalitet. Dømte i fængsler og arresthuse

	27. dec. 2001	20. dec. 2002	2. dec. 2003	27. dec. 2004	27. dec. 2005	21. dec. 2006	21. dec. 2007	18. dec. 2008
Indsættelseskriminalitet	%	%	%	%	%	%	%	%
Drab (forsægtigt)	8,8	6,9	6,3	6,6	5,7	6,6	7,9	7,7
Vold i øvrigt	20,2	20,3	22,4	24,0	23,7	25,7	23,1	23,5
Ildspåsættelse	1,0	1,6	1,6	1,3	1,4	1,3	1,1	1,2
Anden personfarlig kriminalitet	2,0	2,6	2,2	2,1	2,0	1,6	2,0	2,3
Voldtægt	2,1	1,6	2,2	2,8	2,4	2,3	2,2	2,5
Anden sædelighedskriminalitet	2,0	1,7	1,9	2,1	2,1	3,3	2,5	2,8
Narkotikakriminalitet (straffelovens § 191)	16,0	15,7	15,0	17,8	17,3	20,7	22,4	19,9
Narkotikakriminalitet (lov om euforiserende stoffer)	4,5	4,5	3,5	3,6	4,1	3,2	3,1	4,1
Røveri	16,7	18,0	16,6	13,8	12,4	12,0	11,2	11,6
Tyveri, hæleri samt brugstyveri	13,8	13,6	13,8	12,8	15,6	11,6	11,2	10,9
Anden berigelseskriminalitet	3,7	3,7	3,0	3,3	3,2	3,2	3,1	3,1
Hærværk	0,0	0,2	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	-
Færdselslovs-kriminalitet	5,8	5,6	7,8	5,3	5,6	5,5	6,1	6,6
Straffelov i øvrigt	2,7	3,0	2,4	3,2	3,3	2,1	3,2	2,9
Særlov i øvrigt	0,7	0,9	1,2	1,2	1,1	0,9	0,9	0,9
Uoplyst	-	-	-	-	-	1,0	1,5	1,0
I alt (%)	100	100	100	100	100	100	100	100
I alt (n)	2.146	2.440	2.709	2.567	2.994	2.522	2.380	2.244

Note: Ekskl. asylafdelingerne i Ellebæk, Tønder og Åbenrå Arrest.

Tabel 3.8. Aldersfordeling. Dømte i fængsler og arresthuse

Alder ved indsættelse	27. december 2004		27. december 2005		21. december 2006		21. december 2007		18. december 2008	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
15-17 år	5	0,2	8	0,3	9	0,4	3	0,1	6	0,3
18-19 år	109	4,2	146	4,9	104	4,1	98	4,1	91	4,1
20-24 år	472	18,4	546	18,2	429	17,0	425	17,9	440	19,6
25-29 år	547	21,3	547	18,3	485	19,2	422	17,7	400	17,8
30-34 år	441	17,2	515	17,2	438	17,4	422	17,7	373	16,6
35-39 år	377	14,7	472	15,8	357	14,2	352	14,8	320	14,3
40-44 år	280	10,9	346	11,6	306	12,1	307	12,9	275	12,3
45-49 år	167	6,5	206	6,9	185	7,3	170	7,1	183	8,2
50-59 år	136	5,3	164	5,5	158	6,3	143	6,0	117	5,2
60-69 år	30	1,2	40	1,3	47	1,9	33	1,4	38	1,7
70 år og derover	3	0,1	4	0,1	4	0,2	5	0,2	1	0,0
I alt	2.567	100	2.994	100	2.522	100	2.380	100	2.244	100,0

Tabel 3.9. Straflængde. Dømte i fængsler og arresthuse

Idømt strafflængde	2006. 21. december		2007. 21. december		2008. 18. december	
	n	%	n	%	n	%
0-1 måned	132	5,2	113	4,7	85	3,8
2-3 måneder	242	9,6	227	9,5	169	7,5
4-6 måneder	256	10,2	246	10,3	268	11,9
7-9 måneder	181	7,2	181	7,6	156	7,0
10 måneder op til 1 år	196	7,8	182	7,6	191	8,5
1 år op til 2 år	437	17,3	384	16,1	446	19,9
2 år op til 5 år	522	20,7	487	20,5	421	18,8
5 år op til 10 år	335	13,3	334	14,0	279	12,4
10 år og derover	156	6,2	160	6,7	159	7,1
Forvaring	31	1,2	31	1,3	34	1,5
Livstidsdømte	16	0,6	18	0,8	19	0,8
Forvarede i henhold til Grønlands Kriminallov	18	0,7	17	0,7	17	0,8
I alt	2.522	100	2.380	100	2.244	100

Note: Ekskl. asyldelingerne i Ellebæk, Tønder og Åbenrå Arrest.

Tabel 3.10. Dømtes indtagelse af rusmidler 30 dage forud for indsættelsen. Åbne og lukkede fængsler. Opgjort den 18. dec. 2008

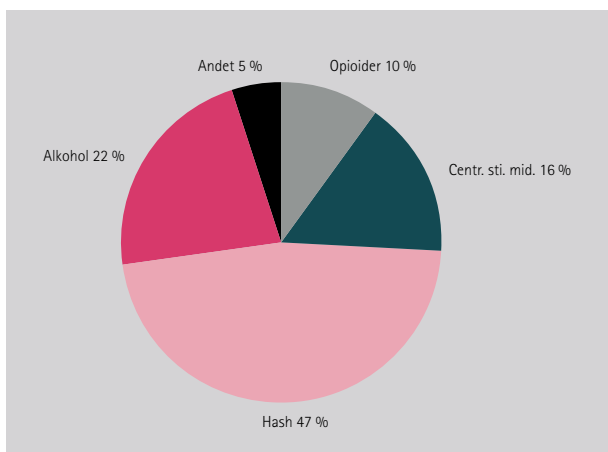
Indsatte har indtaget rusmidler	Åbne fængsler		Lukkede fængsler		I alt	
	n	%	n	%	n	%
Ja	690	60,5	599	62,5	1.289	61,4
Nej	444	38,9	343	35,8	787	37,5
Ønsker ikke at oplyse	6	0,5	17	1,8	23	1,1
2008	1.140	100	959	100	2.099	100
2007	1.411	100	752	100	2.163	100

Note: Registreringen er baseret på dømtes egne oplysninger.

Tabel 3.11. Dømtes præferencestoffer. Dømte der har tilkendegivet indtagelse af rusmidler 30 dage forud for indsættelsen. Åbne og lukkede fængsler. Opgjort den 18. dec. 2008

Dømtes præferencestof (egne oplysninger)	n	% af dømte der har tilkendegivet indtagelse af rusmidler	% af alle dømte
Opioider	126	9,8	6,0
Centralstimulerende midler	210	16,3	10,0
Hash	603	46,8	28,7
Alkohol	286	22,2	13,6
Benzodiazepiner	24	1,9	1,1
Ecstasy og lignende	12	0,9	0,6
Hallucinogener	3	0,2	0,1
Andet	25	1,9	1,2
2008	1.289	100	61,3
2007	1.129	100	52,2

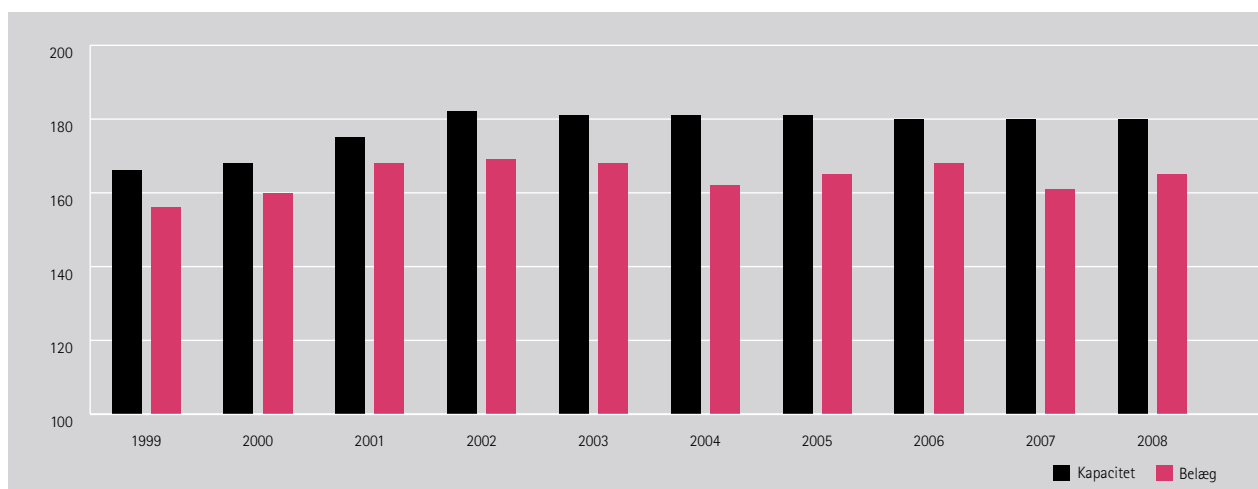
Figur 3.2. Præferencestof hos dømte med erkendt misbrug



Tabel 3.12. Gennemsnitlig kapacitet og belæg. Pensionerne

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kapacitet	166	168	175	182	181	181	181	180	180	180,0
Belæg	156	160	168	169	168	162	165	168	161	163,5
Udnyttelses procent	94,0	95,2	96,0	92,8	92,8	89,5	91,4	93,4	89,5	90,8

Figur 3.3. Kapacitet og belæg. Pensionerne



Tabel 3.13. Gennemsnitligt dagligt belæg. Pensionerne. Retlig status

	Kapa- citet	Belæg i alt	Udnyttel- sesprocent	Bet. dom	Prøveløsl.	Rpl. § 723	Varetægt	Strfl. § 68	Fængsels- dømte	Frivillige tilsyn ¹⁾	Minus- klienter ²⁾
Engelsborg	25,0	22,8	91,0	-	-	-	-	-	20,9	1,9	-
Kastanienborg	20,0	18,4	91,8	-	-	-	-	-	14,5	3,8	-
Lysholmgård	25,0	23,2	92,7	-	-	-	-	-	20,4	2,8	-
Brøndbyhus	23,0	19,9	86,6	-	-	-	-	-	16,8	3,1	-
Fanø	15,0	14,5	96,5	-	-	-	-	-	11,7	2,8	-
Lyng	32,0	26,0	81,1	0,2	-	-	0,2	-	15,1	10,5	-
Skejby	25,0	24,5	98,1	-	-	-	-	-	8,7	6,8	9,1
Fyn	15,0	14,3	95,6	-	1,7	-	-	-	11,9	0,8	-
2008	180,0	163,5	90,8	0,2	1,7	-	0,2	-	119,9	32,5	9,1
2007	179,6	160,8	89,5	1,4	0,7	-	-	-	117,7	30,4	10,6
2006	180,0	168,1	93,4	0,7	2,7	-	0,4	-	124,4	29,8	10,1
2005	181,0	165,4	91,4	4,6	5,9	-	-	-	124,2	22,7	7,9
2004	181,0	161,5	89,5	11,3	9,2	-	-	1,4	113,5	17,5	8,4

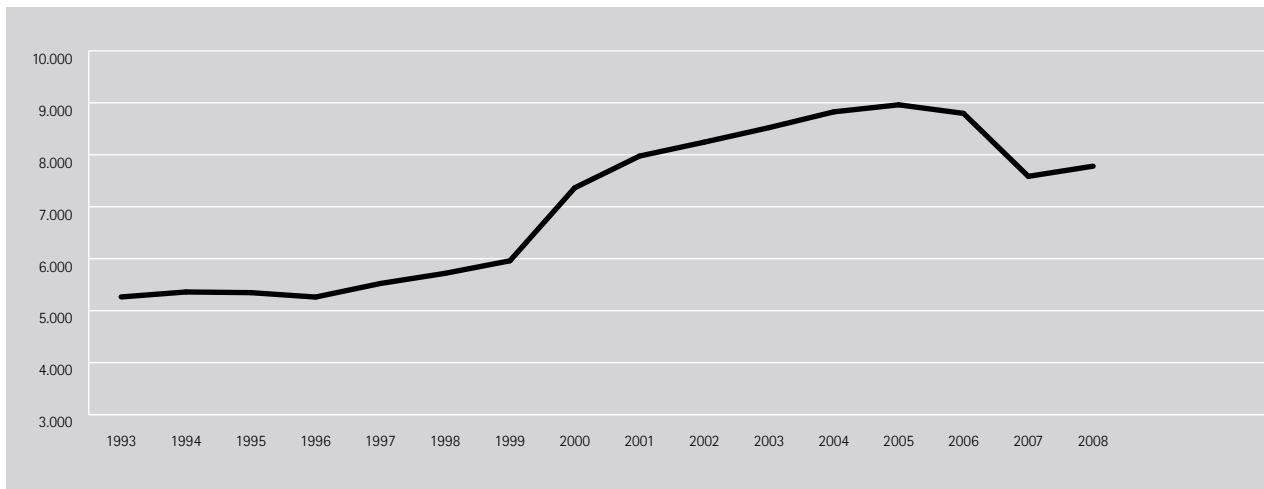
1) Klienter, der bliver boende på en pension, efter tilsynet er udløbet eller dommen udstået, fordi de har behov for bistand og vejledning.

2) Beboere, der uden at være lovovertrædere optages på Skejby ud fra et udtyndingsprincip.

Tabel 3.14. Klienter i tilsyn den 31. december

	I alt
2008	7.781
2007	7.585
2006	8.797
2005	8.962
2004	8.827
2003	8.523
2002	8.244
2001	7.976
2000	7.365
1999	5.960

Figur 3.4. Klienter i tilsyn den 31. december



Tabel 3.15. Klienter i tilsyn den 31. december. Alder og køn

	Kvinder	Mænd	I alt
Alder	%	%	%
15-17 år	2	3	3
18-19 år	9	11	11
20-24 år	13	20	19
25-29 år	8	14	13
30-34 år	11	13	13
35-39 år	14	10	11
40-44 år	14	10	11
45-49 år	12	7	8
50-59 år	11	8	9
60-69 år	5	3	3
70 år og derover	0	0	0
I alt %	100	100	100
2008 (n)	1.019	6.762	7.781
2007 (n)	995	6.590	7.585
2006 (n)	1.136	7.661	8.797
2005 (n)	1.130	7.832	8.962

Tabel 3.16. Tilsynssager den 31. december 2008. Retlig status

	n	%
Retsplejelovens § 723	1	0
Betinget dom, færdselslovens § 53	575	7
Betinget dom, andre	1.492	19
Samfundstjeneste, færdselslovens § 53	499	6
Samfundstjeneste, færdselsloven i øvrigt	123	2
Samfundstjeneste, andre	1.239	16
Sexologisk behandling	35	0
Straffuldbyrdslovens § 78	48	1
Prøveløsladte	1.565	20
Straffelovens §§ 68-69	2.119	27
Frivillige tilsyn	121	2
Udstationerede	3	0
Andet	9	0
I alt	7.829	100

Tabel 3.17. Ansøgninger, tilladelser og iværksættelser af fodlænke

	2005 ¹⁾	2006	2007	2008
Ansøgninger	411	1.322	1.501	1.978
Tilladelser	160	785	1.138	1.293
Iværksatte afsoninger	64	694	1.103	1.175
Tilbagekaldelser før afsoning	.	.	32	23
Tilbagekaldelser under afsoning	.	.	90	90

1) Ordningen omfatter domme, der er afsagt efter 1. marts 2005

Tabel 3.18. Gennemsnitligt antal dømte i fodlænke

Måned	I alt
Januar	104,5
Februar	107,1
Marts	114,1
April	100,4
Maj	98,0
Juni	102,6
Juli	88,3
August	110,4
September	112,5
Oktober	121,8
November	152,7
December	116,5
2008	110,7
2007	103,0
2006	57,3
2005 (september-december)	13,4

Tabel 3.19. Indsatte og klienters etniske tilhørsforhold

	Indvandrere %	Efterkommere %	Dansk opr. %	Udlændinge %	I alt %	I alt n
Lukkede fængsler	19,9	5,9	64,7	9,5	100	841
Åbne fængsler	12,5	3,4	84,0	0,1	100	1.232
Arresthusene	17,7	6,1	58,0	18,2	100	1.504
Pensioner	10,1	4,7	85,2	–	100	149
Kriminalforsorgen i Frihed (tilsynsklienter)	13,9	3,4	82,6	0,1	100	7.846
4. november 2008	14,6	3,9	78,3	3,1	100	11.572
6. november 2007	14,3	3,5	80,0	2,2	100	11.184
7. november 2006	13,2	3,2	80,9	2,6	100	12.573
4. november 2005	12,9	3,1	82,2	1,8	100	12.906
4. maj 2004	12,3	3,3	82,3	1,7	100	12.148

Note: *Indvandrere* er født i udlandet.

Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark.

Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er født i udlandet, opfattes personen også som indvandrer

Efterkommere er født i Danmark.

Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark.

Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er udenlandsk statsborger, opfattes personen også som efterkommer.

Når en eller begge forældre, der er født i Danmark, opnår dansk statsborgerskab, vil deres børn ikke blive klassificeret som efterkommere.

Fastholder danskfødte forældre imidlertid begge et udenlandsk statsborgerskab, vil deres børn blive klassificeret som efterkommere.

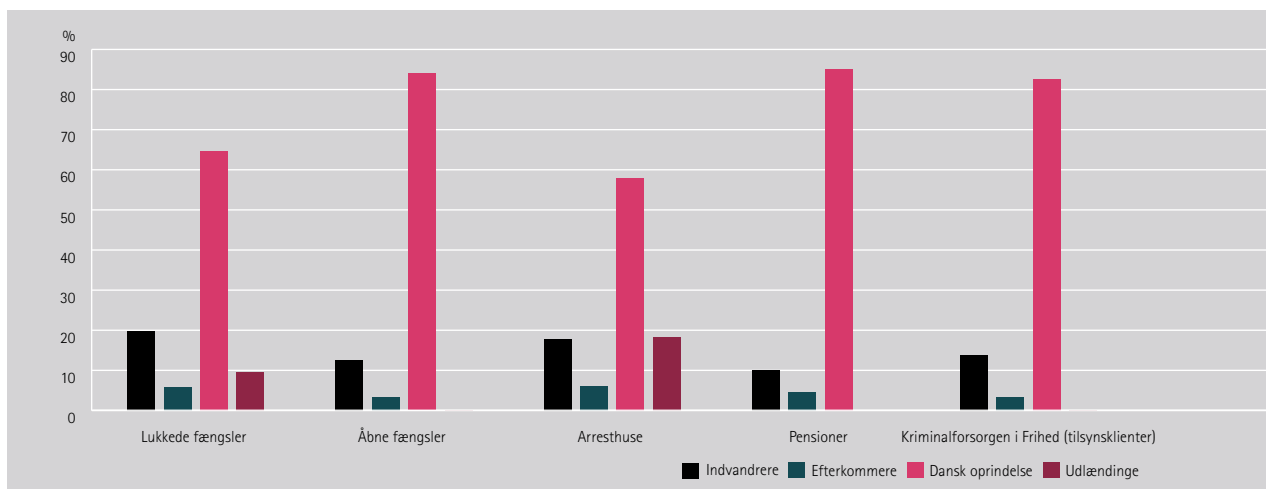
Personer med dansk oprindelse er personer – uanset fødested – der har mindst én forælder, der både er dansk statsborger og født i Danmark.

Udlændinge er personer uden cpr-nummer og uden tilknytning til Danmark, hvilket vil sige personer, der ikke havde bopæl i Danmark ved pågribelsen. Det kan være asylansøgere og personer med ulovligt ophold i landet, der er sigtet eller dømt for overtrædelse af straffelovgivningen.

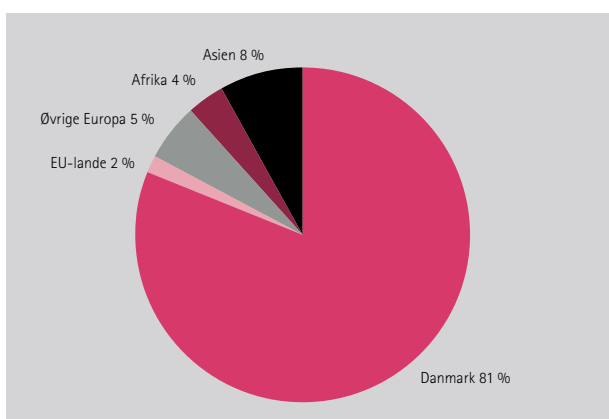
Tabel 3.20. Indsatte og klienters etniske tilhørsforhold og aldersfordeling. 2008

Alder	Indvandrere	Efterkommere	Dansk opr.	I alt
	%	%	%	%
15-19 år	9	27	9	10
20-24 år	24	32	19	20
25-29 år	16	23	14	15
30-34 år	12	13	14	13
35-39 år	10	3	12	12
40-44 år	12	1	12	11
45-49 år	8	1	8	8
50-54 år	4	-	6	5
55-59 år	2	-	3	3
60 år og derover	3	-	3	3
I alt (%)	100	100	100	100
I alt (n)	1.694	457	9.059	11.210

Note: Opgjort den 4. november 2008. Note: Udlændinge indgår ikke.

Figur 3.5. Indsatte og klienters procentvise fordeling efter opholdssted og etnisk tilhørsforhold. 2008

Note: Opgjort den 4. november 2008. Note: Udlændinge indgår ikke.

Figur 3.6. Indsatte og klienters fordeling på oprindelsesområde. 2008

Note: Opgjort den 4. november 2008. Note: Udlændinge indgår ikke.

Tabel 3.21. Indsatte og klienter i Kriminalforsorgens institutioner fordelt på oprindelsesland

Oprindelsesland	Indvandrere	Efterkommere	Dansk oprindelse	I alt
Danmark	.	.	9.059	9.059
EU-lande i alt	178	22	-	200
Polen	38	7	-	45
Tyskland	29	5	-	34
Sverige	20	4	-	24
Storbritannien	17	2	-	19
Rumænien	15	-	-	15
Litauen	8	-	-	8
Frankrig	7	-	-	7
Holland	7	-	-	7
Italien	7	-	-	7
Finland	4	2	-	6
øvrige EU- lande	26	2	-	28
Øvrige Europa i alt	406	190	-	596
Tyrkiet	149	131	-	280
Jugoslavien	82	50	-	132
Bosnien-Hercegovina	75	-	-	75
Norge	19	4	-	23
Jugoslavien, forbundsrep.	11	-	-	11
Island	9	1	-	10
Makedonien	8	2	-	10
Rusland	10	-	-	10
Serbien og Montenegro	10	-	-	10
Ukraine	9	-	-	9
Armenien	5	-	-	5
Kroatien	3	2	-	5
Sovjetunionen	5	-	-	5
øvrige 'Øvrige Europa'	11	-	-	11
Afrika i alt	325	76	-	401
Somalia	164	1	-	165
Marokko	36	58	-	94
Uganda	16	2	-	18
Egypten	10	6	-	16
Gambia	10	1	-	11
Nigeria	10	1	-	11
Tunesien	11	-	-	11
Etiopien	9	1	-	10
Algeriet	6	3	-	9
Ghana	9	-	-	9
Elfenbenskysten	6	-	-	6
Sudan	6	-	-	6
Tanzania	4	1	-	5
øvrige Afrika	28	2	-	30
Nordamerika i alt	5	1	-	6

Tabel 3.21. Fortsat

Oprindelsesland	Indvandrere	Efterkommere	Dansk oprindelse	I alt
Syd- og Mellemamerika i alt	27	5	–	32
Brasilien	5	1	–	6
Cuba	5	1	–	6
Peru	5	–	–	5
øvrige Syd- og Mellemamerika	12	3	–	15
Asien i alt	736	162	–	898
Libanon	190	55	–	245
Irak	167	8	–	175
Iran	117	6	–	123
Pakistan	54	61	–	115
Sri Lanka	34	4	–	38
Afghanistan	35	–	–	35
Vietnam	29	1	–	30
Syrien	21	8	–	29
Kuwait	25	–	–	25
Jordan	7	12	–	19
Thailand	16	1	–	17
Indien	10	2	–	12
Filippinerne	7	2	–	9
Kina	8	–	–	8
Israel	6	1	–	7
øvrige Asien	10	1	–	11
Oceanien i alt	1	–	–	1
Udlandet uoplyst	7	–	–	7
Statsløse	9	1	–	10
I alt	1.694	457	9.059	11.210

Note: Opgjort den 4. november 2008.

Note: Udlændinge indgår ikke, derfor afviger 'i alt' fra tabel 1.

Note: I 'Øvrige' indgår lande, hvorfra antallet af indsatte eller klienter er mindre end 5.

**Tabel 3.2. Gennemsnitligt belæg, kapacitet og udnyttelsesprocent.
Institutioner for frihedsberøvede asylansøgere**

	Belæg i alt	– heraf kvinder	Kapacitet	Udnyttelsesprocent
2008	56,9	5,4	125,3	45,4
2007	56,2	10,2	127,6	44,0
2006	64,7	8,3	119,6	54,1
2005	74,4	8,9	119,3	62,4
2004	99,8	13,7	126,8	78,7
2003	89,7	11,7	127,0	70,6
2002	98,3	6,5	128,0	76,8
2001	74,0	6,7	128,0	57,8
2000	74,9	5,3	106,6	70,3
1999	74,6	3,4	132,6	56,3



De indsatte kan få tilladelse til midlertidigt at forlade fængslet, hvis der er et konkret formål med udgangen, og hvis Kriminalforsorgen skønner, at der ikke er risiko for, at den indsatte vil misbruge udgangen til at begå ny kriminalitet eller udeblive.

Der er flere forskellige formål med udgang. De fleste udgange, 18.680, gives som frigang til uddannelse eller arbejde. Udgang til besøg hos familie blev givet i 14.578 tilfælde, mens enkeltstående udgange til sygeleje, begravelse, lægebesøg, møde i retten mv. forekom i 14.864 tilfælde.

Nogle udgange sker med ledsagelse af en ansat i Kriminalforsorgen.

I nogle få tilfælde bliver udgangene misbrugt. Misbrug omfatter ny kriminalitet, udeblivelse, undvigelse fra udgangsledsager, forsinket tilbagekomst samt andet misbrug, herunder tilbagevenden i beruset eller stofpåvirket tilstand.

Misbrug med ny kriminalitet omfatter tilfælde, hvor politiet har rejst sigtelse. Mindre ordensforseelser, som overtrædelse af politivedtægtens bestemmelser om beruselse, ulovligt ophold eller cykelkørsel i beruset tilstand, medtages ikke her som misbrug med ny kriminalitet.

Der blev i 2008 afviklet i alt 54.194 udgange. Langt de fleste udgange forløb planmæssigt. Det samlede misbrug af udgange var på 2,3 %. Misbrug med ny kriminalitet blev konstateret i 0,1 % af udgangene.

34 % af de afviklede udgange blev givet som daglige udgange til arbejde eller uddannelse (frigang). 84 % af samtlige udgange var fra de åbne fængsler.

Tabel 4.1. Udgange. 2008

	n	%
Lukkede fængsler	6.044	11,2
Åbne fængsler	45.582	84,1
Københavns Fængsler og arresthusene	2.568	4,7
I alt	54.194	100

Note: Opgørelsen omfatter antallet af gange en indsat forlader institutionen på baggrund af en tilladelse til udgang/frigang

Tabel 4.2. Udgange. Formålsfordelt

	2004		2005		2006		2007		2008	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Frigang til arbejde/ uddannelse/resocialisering	18.795	34	23.469	37	20.458	33	22.054	36	18.680	34
Udstationering til arbejde/uddannelse/resocialisering	226	0	280	0	295	0	373	1	282	1
Udgang til besøg hos familie	18.920	34	19.377	30	18.261	29	17.069	28	14.578	27
Udgang til sygeleje, begravelse, møde i retten eller lægeundersøgelse	11.646	21	14.265	22	15.722	25	16.334	26	14.864	27
Udgang til vigtige familiebegivenheder, varetagelse af personlige interesser eller indgåelse af ægteskab	4.469	8	5.322	8	5.655	9	4.622	7	4.321	8
Udgang til indkøb, kontakt med tilsynsmyndigheden eller fremskaffelse af ophold og arbejde i forbindelse med løsladelsen	1.282	2	1.362	2	1.567	3	1.590	3	1.469	3
I alt	55.338	100	64.075	100	61.958	100	62.042	100	54.194	100

Note: Opgørelsen omfatter antallet af gange en indsat forlader institutionen på baggrund af en tilladelse til udgang/frigang

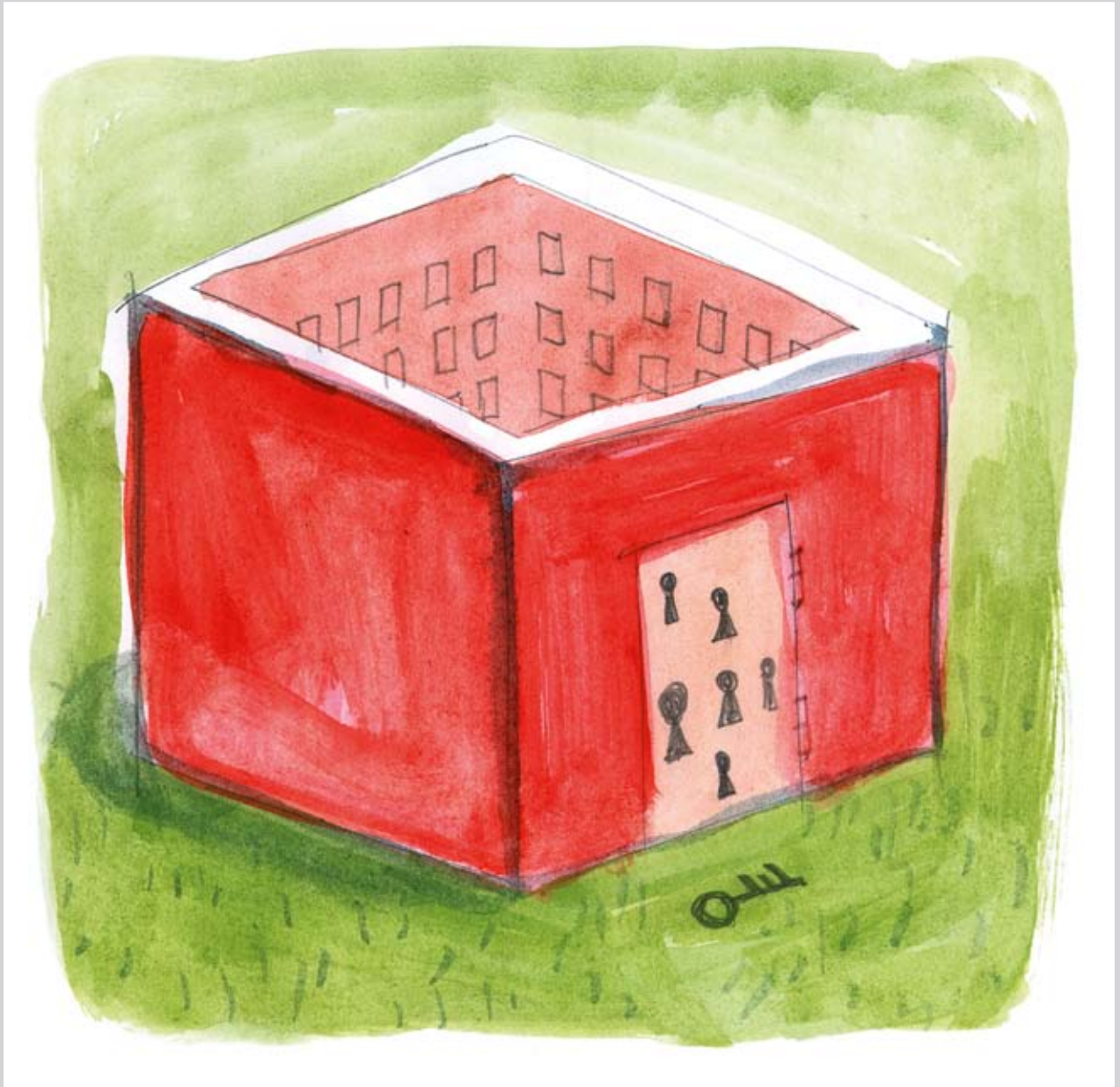
Tabel 4.3. Udgang. Misbrug af udgang. Misbrugets art

	Udeblivelse eller undvigelse fra udgangsledsager			Andet misbrug		Misbrug i alt %
	Antal udgange	Uden ny kriminalitet	Med ny kriminalitet	Uden ny kriminalitet	Med ny kriminalitet	
	n	%	%	%	%	
2008	54.194	0,4	0,0	1,9	0,1	2,3
2007	62.042	0,3	0,0	2,1	0,1	2,5
2006	61.958	0,3	0,0	2,1	0,1	2,6
2005	64.075	0,3	0,0	2,0	0,1	2,4
2004	55.338	0,4	0,0	2,4	0,1	2,9
2003	59.609	0,6	0,1	2,6	0,1	3,3
2002	53.511	0,6	0,1	2,6	0,1	3,4
2001	56.090	0,8	0,1	3,0	0,1	4,1
2000	58.076	0,9	0,1	3,3	0,1	4,4
1999	57.070	1,1	0,1	4,0	0,1	5,2

Tabel 4.4. Udgangsmisbrug med ny kriminalitet

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Udgange i alt	57.070	58.076	56.090	53.511	59.609	55.338	64.075	61.958	62.042	54.194
Misbrug med ny kriminalitet i % af udgange i alt	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1

Orden og sikkerhed



For at opretholde orden og sikkerhed råder personalet i institutionerne over en række midler til at sikre overholdelse af reglerne og beskyttelse af indsatte og ansatte.

Disciplinærstraffe

De indsatte kan ikendes disciplinære straffe, hvis de overtræder reglerne for opholdet. Det kan f.eks. være besiddelse af narkotika eller alkohol, undvigelse, misbrug af udgang, vold eller trusler om vold. Alt efter overtrædelsens art og omfang kan straffen være en advarsel, bøde (eventuelt kombineret med betinget strafcelle) eller ubetinget strafcelle. En bøde må maksimalt svare til en ugeløn, og maksimumlængden for anbringelse i strafcelle er 4 uger.

I 2008 blev der idømt 10.777 bøder, 2.421 ubetingede strafcelleanbringelser og 2.088 betingede strafcelleanbringelser.

Udelukkelse fra fællesskab

Kriminalforsorgen kan træffe bestemmelse om, at en indsat for en periode skal udelukkes fra fællesskab. Det kan f.eks. ske for at forhindre undvigelse eller strafbar virksomhed, eller fordi det vil være uforsvarligt at lade vedkommende have fællesskab med andre indsatte. Udelukkelse fra fællesskab sker på en særlig afdeling i fængslet eller på egen celle.

Frihedsstraf udstås normalt i fællesskab med andre indsatte, men indsatte, der selv ønsker det, kan afsone straffen afsondret fra det almindelige fællesskab med andre indsatte. Frivillig udelukkelse fra fællesskab medfører i langt de fleste tilfælde, at den indsatte afsone hele eller dele af sin straf i et begrænset fællesskab med andre indsatte, der ligeledes har ønsket at blive afsondret fra det almindelige fællesskab.

I 2008 traf Kriminalforsorgen bestemmelse om, at 704 personer skulle udelukkes fra fællesskabet i en periode. Hovedparten af udelukkelseerne blev iværksat, fordi ophold i fællesskab blev anset for uforsvarligt eller for at hindre strafbar virksomhed. Omkring hver fjerde af udelukkelseerne var på 3 dage eller derunder. I de lukkede fængsler og arresthuse lod 439 indsatte sig frivilligt udelukke fra det almindelige fællesskab.

Sikringsmidler

Der er sikringsceller i de fleste lukkede fængsler og i nogle af de store arresthuse. En sikringscelle er en helt nøgen celle med en fastboltet seng, hvor det er muligt at fikse

den indsatte med bælte og eventuelt fod- og håndremme. Ved fiksering skal lægen straks tilkaldes, og der skal være en fast vagt ved den indsatte. Sikringscelle anvendes, hvis det er nødvendigt for at afværge truende vold, overvinde voldsom modstand eller for at forhindre selvbeskadigelse eller selvmord.

Sikringscelle blev anvendt 192 gange i løbet af 2008. I 96 % af anbringelserne var den indsatte fikseret. 51 % af anbringelserne varede mindre end 6 timer.

En indsat kan anbringes i observationscelle med henblik på at hindre hærværk, opretholde ro og sikkerhed i institutionen eller i tilfælde, hvor der skønnes at være behov for særlig observation, f.eks. ved mistanke om stofindtagelse.

I 2008 var der 935 anbringelser i observationscelle.

Magtanvendelse

Personalet kan i særlige situationer være nødsaget til at anvende magt over for indsatte, f.eks. for at hindre undvigelse, selvbeskadigelse eller selvmord eller for at afværge personlig overlast. Endvidere kan magt anvendes for at gennemføre en visitation eller for at gennemføre personalets anvisninger om opholdssted. Afhængig af situationen kan magtanvendelse omfatte brug af håndkraft, stav, skjold eller tåregas.

I 2008 blev magt anvendt i 199 tilfælde. Håndkraft blev anvendt i 190 tilfælde, stav i 4 tilfælde, mens skjold blev anvendt 4 gange. Der blev anvendt tåregas 1 gang i 2008.

Håndjern

Håndjern benyttes hovedsagelig ved transporter for at hindre undvigelse. I 2008 blev der anvendt håndjern i 2.368 tilfælde.

Overførsler

Indsatte i Kriminalforsorgens åbne fængsler kan overføres til lukket fængsel, arresthus eller halvåben afdeling, hvis det vurderes, at de er uegnede til fortsat afsoning i åbent fængsel. Langt de fleste overførsler sker i første omgang til et arresthus med henblik på videre overførsel til et lukket fængsel, når pladsforholdene tillader det. Indførelsen af halvåbne afdelinger i tilknytning til de åbne fængsler har medført, at visse indsatte, der vurderes uegnet til fortsat ophold i åbne fængsler, kan anbringes i halvåbne afdelinger i stedet for i et arresthus eller i et lukket fængsel.

I 2008 var der 539 overførsler. 36 % var begrundet med handel og/eller besiddelse af euforiserende stoffer, mens 36 % skete for at forebygge strafbart forhold, og 19 % var for at forebygge overgreb på medindsatte eller personale.

Urinprøvetest

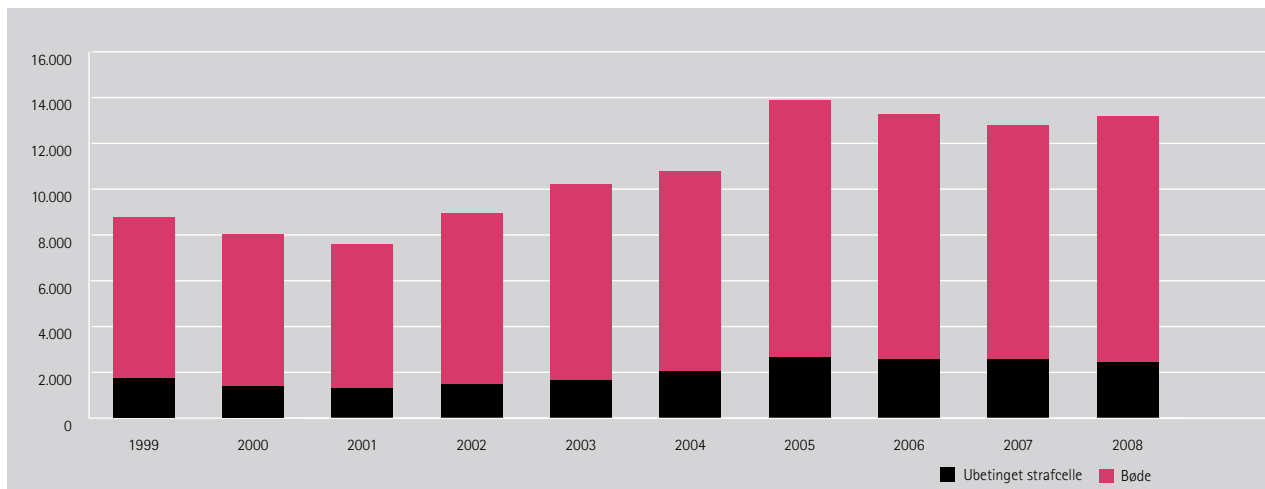
I 2008 blev der taget ca. 36.400 urinprøver, hvoraf knap 8 % blev konstateret positive for et eller flere af følgende stoffer: hash, opiater, benzodiazepin, kokain, metamfetamin, amfetamin samt metadon.

Kontrollen foretages både stikprøvevis og rutinemæssigt, f.eks. ved indsættelsen og ved konkret mistanke.

Tabel 5.1. Disciplinærstraffe. Straffens art

	Ubetinget strafcelle	Betinget strafcelle	Bøde	I alt
Lukkede fængsler	643	544	2.569	3.756
Åbne fængsler	757	842	5.548	7.147
Københavns Fængsler, Ellebæk og arresthusene	1.021	702	2.660	4.383
2008	2.421	2.088	10.777	15.286
2007	2.569	2.048	10.240	14.857
2006	2.574	2.113	10.710	15.397
2005	2.667	2.297	11.205	16.169
2004	2.023	1.003	8.935	11.961
2003	1.643	314	8.584	10.541
2002	1.462	264	7.481	9.207
2001	1.289	232	6.306	7.827
2000	1.386	276	6.640	8.302
1999	1.745	353	7.037	9.135

Figur 5.1. Disciplinærstraffe. Straffens art



Tabel 5.2. Disciplinærstraffe. Begrundelser. 2008

	Ubetinget strafcelle	Betinget strafcelle	Bøde	I alt
	%	%	%	%
Afvist at afgive urinprøve	6,9	30,7	8,1	11,0
Beskæftigelsesvægring	1,4	1,5	2,4	2,1
Indsmugling/besiddelse/indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer og våben m.v.	12,1	24,0	19,3	18,6
Undladt at følge personalets anvisninger	8,0	4,4	6,9	6,7
Undvigelse eller forsøg herpå	1,2	0,2	0,1	0,4
Uretmæssige dispositioner over effekter (genstande) og penge	39,1	23,5	36,2	35,0
Undvigelse/udeblivelse fra udgang	0,6	0,6	0,5	0,5
Andet misbrug af udgang	2,3	5,1	4,5	4,2
Øvrige overtrædelser af straffeloven	0,3	0,0	0,0	0,1
Overtrædelse af regler fastsat af institutionens leder	28,0	10,0	21,9	21,4
Afvist at lade sig fotografere	-	-	-	-
I alt	100	100	100	100

Tabel 5.3. Udelukkelse fra fællesskab. Antal personer

	Udelukkelsens varighed					I alt
	1-3 dage	4-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	Over 28 dage	
Lukkede fængsler	58	71	69	51	15	264
Åbne fængsler	66	38	29	17	9	159
Københavns Fængsler og arresthusene	58	75	72	62	14	281
2008	182	184	170	130	38	704
2007	174	132	159	127	39	631
2006	201	175	157	126	56	715
2005	239	169	171	130	51	760
2004	219	170	155	113	30	687
2003	281	159	111	102	19	672
2002	325	225	126	113	26	815
2001	208	222	116	99	43	688
2000	239	242	126	108	27	742
1999	271	172	121	103	66	733

Note: Statistikken omfatter ikke situationer, hvor fællesskabet i en institution midlertidigt ophæves af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde.

Tabel 5.4. Udelukkelse fra fællesskab. Begrundelser. 2008

	Udelukkelsens varighed					I alt
	1-3 dage	4-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	Over 28 dage	
	%	%	%	%	%	
For at forebygge undvigelse	4,3	5,4	3,2	3,2	13,6	4,6
For at forebygge voldsom adfærd	16,8	19,3	21,4	24,7	20,5	20,3
For at hindre strafbar virksomhed	27,9	32,3	40,5	43,7	29,5	35,3
Fortsat ophold i fællesskab åbenbart uforsvarligt	35,6	37,7	31,8	27,2	29,5	33,3
Modsat sig sikkerhedsforanstaltninger	1,9	1,8	1,8	1,3	4,5	1,9
Modsat sig sundhedsforanstaltninger	1,4	0,9	0,5	0,0	0,0	0,7
Nægtet at påtage sig beskæftigelse	12,0	2,7	0,9	0,0	2,3	4,0
I alt	100	100	100	100	100	100

Note: Statistikken omfatter ikke situationer, hvor fællesskabet i en institution midlertidigt ophæves af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde.

Tabel 5.5. Frivillig udelukkelse fra fællesskab. Lukkede fængsler og arresthuse. Udelukkelsens varighed

	Udelukkelsens varighed					I alt
	1-3 dage	4-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	Over 28 dage	
Lukkede fængsler	46	32	35	31	78	222
Københavns Fængsler og arresthusene	60	33	37	22	65	217
2008	106	65	72	53	143	439
2007	71	50	78	51	140	390
2006 k	57	54	43	46	177	377
2005	59	39	52	62	180	392
2004 k	67	54	47	58	156	382

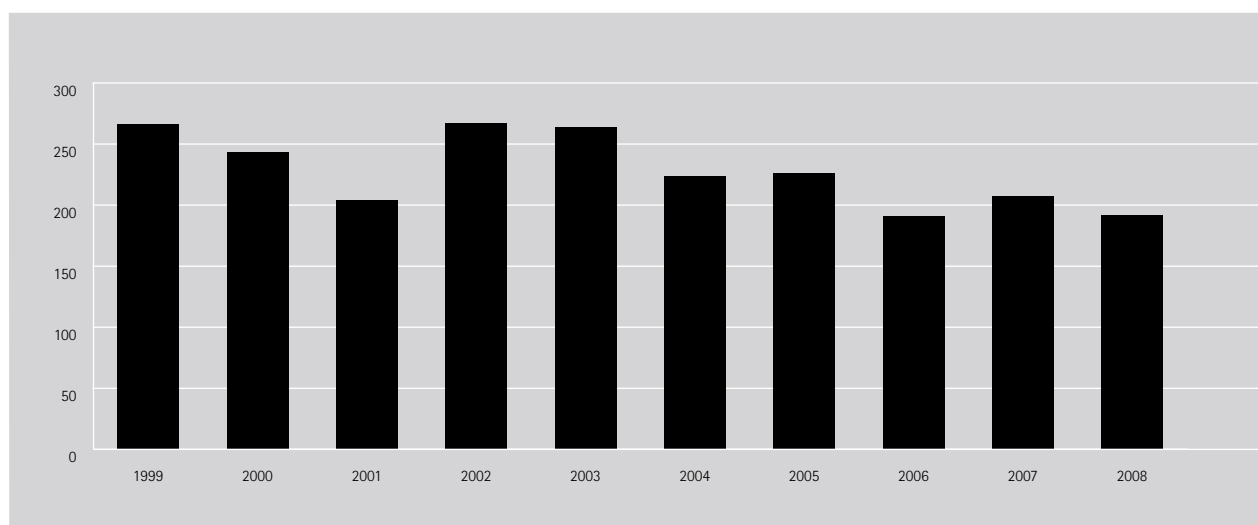
Tabel 5.6. Frivillig udelukkelse fra fællesskab. Lukkede fængsler og arresthuse. Udelukkelsesgrad

	Udelukkelsesgrad		I alt
	Med mulighed for samvær med medindsatte	Uden mulighed for samvær med medindsatte	
Lukkede fængsler	157	65	222
Københavns Fængsler og arresthusene	102	115	217
2008	259	180	439
2007	259	131	390
2006	272	105	377
2005	246	146	392
2004	184	198	382

Tabel 5.7. Anbringelse i sikringscelle. Varighed

	Anbringelsestid					I alt	Heraf fikseret
	Indtil 6 timer	6-12 timer	12-24 timer	1-3 døgn	3 døgn og derover		
Lukkede fængsler	29	7	18	5	1	60	59
Åbne fængsler	4	1	2	-	-	7	7
Københavns Fængsler, Ellebæk og arresthusene	65	26	26	7	1	125	119
2008	98	34	46	12	2	192	185
2007	122	40	30	12	2	206	187
2006	89	33	50	17	2	191	140
2005	105	39	60	18	4	226	177
2004	100	38	69	16	1	224	156
2003	128	54	64	17	1	264	202
2002	132	60	59	14	2	267	183
2001	91	34	61	14	4	204	151
2000	114	50	64	12	3	243	150
1999	153	49	51	11	2	266	150

Figur 5.2. Antallet af afsluttede sikringscelleanbringelser



Tabel 5.8. Anbringelse i observationscelle

	Anbringelsestid					I alt
	Indtil 6 timer	6-12 timer	12-24 timer	1-3 døgn	3 døgn og derover	
Lukkede fængsler	75	18	73	29	12	207
Åbne fængsler	32	18	15	1	-	66
Københavns Fængsler, Ellebæk og arresthusene	345	125	151	35	6	662
2008	452	161	239	65	18	935
2007	531	175	249	75	30	1.060
2006	496	175	249	70	29	1.019
2005	465	181	298	92	52	1.088
2004	449	217	291	88	33	1.078
2003	450	213	309	88	48	1.108
2002	419	202	265	109	49	1.044
2001	306	190	257	87	57	897
2000	407	194	282	73	60	1.016
1999	363	175	253	89	63	943

Tabel 5.9. Magtanvendelse. Art

	Antal episoder ¹⁾	Håndkraft	Stav	Tåregas	Skjold
Lukkede fængsler	63	62	-	-	1
Åbne fængsler	39	39	-	-	-
Københavns Fængsler, Ellebæk og arresthusene	97	89	4	1	3
2008	199	190	4	1	4
2007	199	179	7	-	13
2006	188	178	4	2	4
2005	201	179	9	3	10
2004	211	203	2	1	5
2003	202	184	7	1	13
2002	182	175	2	3	7
2001	172	164	3	5	8
2000	185	174	3	-	11
1999	194	171	5	-	20

¹⁾ Er der anvendt flere former for magt ved en episode, er hver enkelt form registreret som en magtanvendelse. Summen af magtanvendelser kan derfor være større end summen af episoder.

Tabel 5.10. Magtanvendelse. Begrundelser

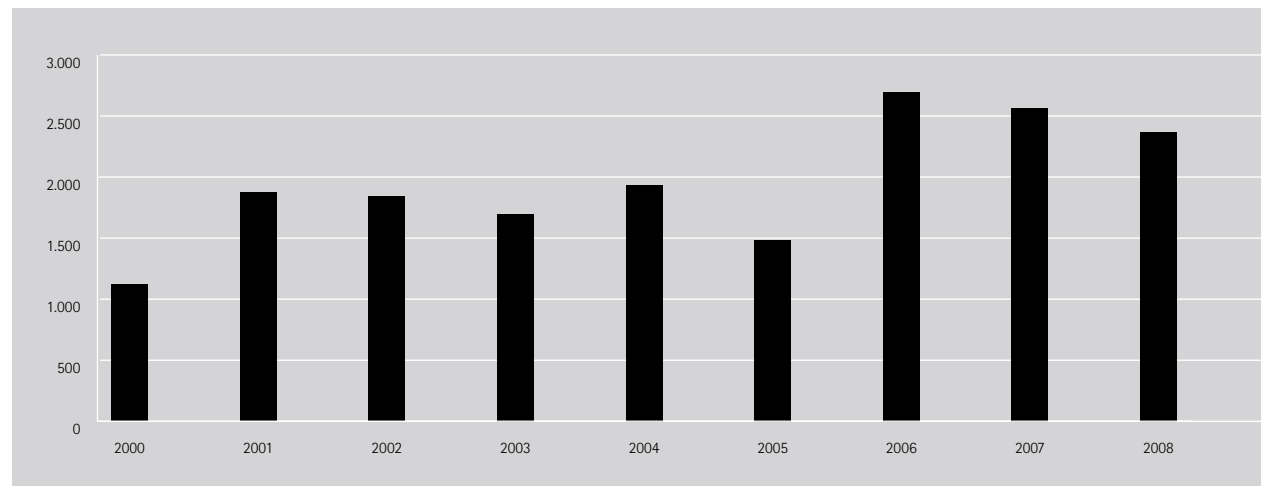
	2004 %	2005 %	2006 %	2007 %	2008 %
Afværge vold eller overvinde modstand	36	39	40	41	36
Gennemtvinge påbudt foranstaltning	59	56	52	54	57
Hindre selvmord eller selvbeskadigelse	2	3	5	3	4
Hindre undvigelse eller standse undvegne	3	2	2	3	4
Andet	-	-	-	-	-
I alt (%)	100	100	100	100	100
I alt (n)	211	201	188	199	199

Tabel 5.11. Anvendelse af håndjern. Begrundelser

	Afværge vold m.v.	Hindre undvigelse ¹⁾	Øvrige	I alt
Lukkede fængsler	22	646	5	673
Åbne fængsler	13	30	3	46
Københavns Fængsler, Ellebæk og arresthusene	39	1.599	1	1.649
2008	74	2.275	19	2.368
2007	71	2.475	20	2.566
2006	83	2.599	17	2.699
2005	98	1.291	95	1.484
2004	100	1.784	49	1.933
2003	152	1.539	9	1.700
2002	121	1.692	41	1.854
2001	72	1.676	145	1.893
2000	98	904	145	1.147

¹⁾Anvendes hovedsaglig ved transport.

Figur 5.3. Anvendelse af håndjern



Tabel 5.12. Overførsler af fængselsdømte fra åbne fængsler til halvåbne afdelinger, lukkede fængsler og arresthuse. Begrundelse

	Antal overførsler	Undvigelse	Handel/besiddelse af euforiserende stoffer	Udøvet overgreb på medindsatte eller personale	Forebygge overgreb på medindsatte eller personale	Forebygge strafbart forhold m.v.	Beskytte pågældende mod overgreb	Andet
2008	539	75	194	89	102	195	16	1
2007	430	57	157	54	53	177	29	-
2006	478	59	171	72	72	173	38	-
2005	491	53	199	80	88	164	29	-
2004	467	57	181	77	70	140	32	-

Note: En overførsel, der er begrundet i flere forhold, registreres under hver enkelt begrundelse. Summen af begrundelser kan derfor være større end antallet af overførsler.

Statistikbrud: På grund af ændringer i kildesystemet kan overførselsstatistik før 2004 ikke sammenlignes med statistik fra 2004 og herefter.

Tabel 5.13. Fund af våben og mobiltelefoner. Fængsler og arresthuse

	Antal fund				
	Slagvåben	Skydevåben	Stikvåben	Andre våben	Mobiltelefoner
Lukkede fængsler	11	-	86	5	291
Åbne fængsler	3	1	30	1	1.249
Københavns Fængsler, Ellebæk og arresthusene	6	-	38	2	258
2008	20	1	154	9	1.798
2007	15	-	134	27	1.923
2006	21	1	129	46	2.032
2005	23	2	170	26	1.983
2004	24	-	167	24	1.739
2003	43	-	183	26	1.165
2002	55	1	147	27	825
2001	37	1	107	8	632
2000	51	1	118	15	433
1999	45	1	102	13	329

Note: Lukkede afdelinger i åbne fængsler er medtaget under de lukkede fængsler. I 'arresthusene' indgår også arrestafdelingerne.

Tabel 5.14. Fund af rusmidler. Fængsler og arresthuse

	Antal tilfælde af fund			
	Cannabis < 10 g	Cannabis => 10 g	Euforiserende stoffer i øvrigt	Alkohol
Lukkede fængsler	521	80	155	26
Åbne fængsler	909	224	170	35
Københavns Fængsler, Ellebæk og arresthusene	653	109	114	14
2008	2.083	413	439	75
2007	2.216	323	488	110
2006	2.310	399	478	137
2005	2.587	494	530	173
2004	3.278	484	528	128
2003	3.121	417	513	138
2002	2.660	474	446	121
2001	2.141	304	481	129
2000	2.102	329	493	169
1999	1.944	261	490	227

Note: Lukkede afdelinger i åbne fængsler er medtaget under de lukkede fængsler. I 'arresthusene' indgår også arrestafdelingerne.

Tabel 5.15. Fund af våben og mobiltelefoner

	Antal fund				
	Slagvåben	Skydevåben	Stikvåben	Andre våben	Mobiltelefoner
2008 – indsatte har ikke haft rådighed ¹⁾	10	–	49	–	242
2008 – indsatte har haft rådighed	10	1	105	9	1.556
2007 – indsatte har ikke haft rådighed	1	–	39	5	287
2007 – indsatte har haft rådighed	14	–	95	22	1.636

¹⁾ Med '- ikke har haft rådighed' menes, at genstanden blev fundet, før indsatte ville have haft mulighed for at råde over den.

Tabel 5.16. Fund af rusmidler

	Antal tilfælde af fund			
	Cannabis < 10 g	Cannabis => 10 g	Euforiserende stoffer i øvrigt	Alkohol
2008 – indsatte har ikke haft rådighed ¹⁾	293	158	117	20
2008 – indsatte har haft rådighed	1.790	255	322	55
2007 – indsatte har ikke haft rådighed	309	154	114	47
2007 – indsatte har haft rådighed	1.907	169	374	63

¹⁾ Med '- ikke har haft rådighed' menes, at genstanden blev fundet, før indsatte ville have haft mulighed for at råde over den.

Tabel 5.17. Antal urinprøvetest og andel af positive prøver

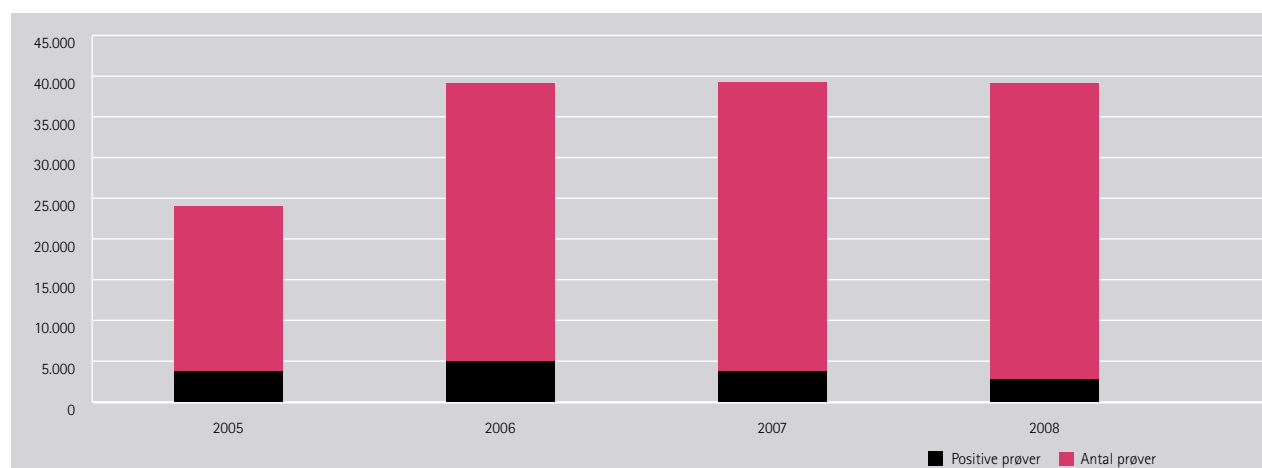
	n	Positive prøver %
Lukkede fængsler	10.575	5,9
Åbne fængsler	14.655	9,3
Københavns Fængsler	3.833	¹⁾
Arresthusene	6.472	9,8
Pensioner	873	5,5
2008	36.408	8,2
2007	39.217	9,6
2006	39.094	12,6
2005 ²⁾	23.933	15,8

Note: Opgørelsen omfatter ikke personer, der er testet positive alene for hash inden for 8 uger efter indsættelsen.

¹⁾ På grund af problemer med indberetningen fra Københavns Fængsler kan andelen af positive prøver ikke opgøres og medregnes derfor ikke i den samlede procent af positive prøver.

²⁾ Opgørelsen blev iværksat 1. juni 2005.

Figur 5.4. Antal urinprøvetest og antal positive prøver



Tabel 5.18. Vold og trusler om vold mod indsatte begået af indsatte

Antal indsatte udsat for vold og trusler	Hændelser ¹⁾								
	Truet af medindsat	Forsøgt afholdt fra at bevæge sig af medindsat	Skubbet eller puffet af medindsat	Slået, uden at det efterlader synlige mærker	Slået, så blåder eller kvæstelser	Stukket, angrebet m. våben	Overfaldet på anden måde		
Lukkede fængsler	61	7	-	8	6	15	16	4	11
Åbne fængsler	98	22	-	7	9	14	19	6	28
Københavns Fængsler, Ellebæk og arresthusene	123	10	2	16	33	29	32	2	10
2008	282	39	2	31	48	58	67	12	49
2007	199	37	7	25	24	39	55	9	19
2006	143	24	3	11	29	42	36	2	14
2005	159	24	3	20	42	22	34	5	14
2004 ²⁾	107	37	2	13	24	20	25	5	9

¹⁾ En episode kan resultere i mere end én af ovenstående hændelser. Derfor er summen af hændelser større end antallet af episoder.

²⁾ Opgørelsen blev iværksat den 1. marts 2004.

Undvigelse



Lukkede fængsler og arresthuse

I de lukkede fængsler, Københavns Fængsler og arresthusene opdeles undvigelseerne i henholdsvis 'undvigelse over muren' og 'undvigelse i øvrigt'.

'Undvigelse over muren' er tilfælde, hvor en indsat har overvundet en fysisk hindring og ikke er blevet pågrebet af det tjenestegørende personale umiddelbart efter flugten.

'Undvigelse i øvrigt' er tilfælde, hvor en indsat er undveget fra institutionens udeterræn, eller under transport og hospitalsophold og lignende, hvor kriminalforsorgen har haft ansvaret for den indsatte og denne ikke er blevet pågrebet af det tjenestegørende personale umiddelbart efter flugten.

I 2008 var der ingen 'undvigelse over muren' fra de lukkede fængsler. Fra arresthusene og Københavns Fængsler undveg 2 indsatte 'over muren'. Derudover var der 5 'undvigelse i øvrigt', hvoraf 1 vedrørte indsatte fra lukkede fængsler og 4 vedrørte indsatte fra Københavns Fængsler og arresthusene.

Åbne fængsler

Undvigelse fra åbne fængsler opdeles i henholdsvis 'undvigelse fra fængslet' og 'undvigelse i øvrigt'. 'Undvigelse i øvrigt' er tilfælde, hvor en indsat er undveget under transport, fra retten, fra indlæggelse på hospital eller lignende, hvor kriminalforsorgen har haft ansvaret for den indsatte og denne ikke er blevet pågrebet af det tjenestegørende personale umiddelbart efter flugten.

I 2008 undveg i alt 98 indsatte fra de åbne fængsler. Heraf var 90 'undvigelse fra fængslet' og 8 var 'undvigelse i øvrigt'.

Institutioner for frihedsberøvede asylansøgere

Undvigelse fra Kriminalforsorgens institutioner for frihedsberøvede asylansøgere opgøres på samme vis som undvigelse fra de øvrige lukkede institutioner.

I 2008 undveg ingen indsatte 'over muren' og der var ingen 'undvigelse i øvrigt'.

**Tabel 6.1. Undvigelser.
Lukkede fængsler og arresthuse.**

	Undvigelser 'over muren'	Undvigelser i øvrigt
Lukkede fængsler	-	1
Københavns Fængsler og arresthusene	2	4
2008	2	5
2007	10	11
2006	17	9
2005	6	16
2004	12	12
2003	9	13
2002	21	27
2001	30	35
2000	39	36
1999	32	42

Note: Undvigelse/udeblivelse fra udgang registreres som misbrug af udgang.

Note: Lukkede afdelinger i åbne fængsler er medtaget under de lukkede fængsler. Arrestafdelingerne medtages under 'arresthusene'.

**Tabel 6.3. Undvigelser.
Institutioner for frihedsberøvede asylansøgere.**

År	Undvigelser 'over muren'	Undvigelser i øvrigt
2008	-	-
2007	3	-
2006	-	4
2005	2	2
2004	4	4
2003	15	8
2002	30	4
2001	33	2
2000	12	4
1999	23	-

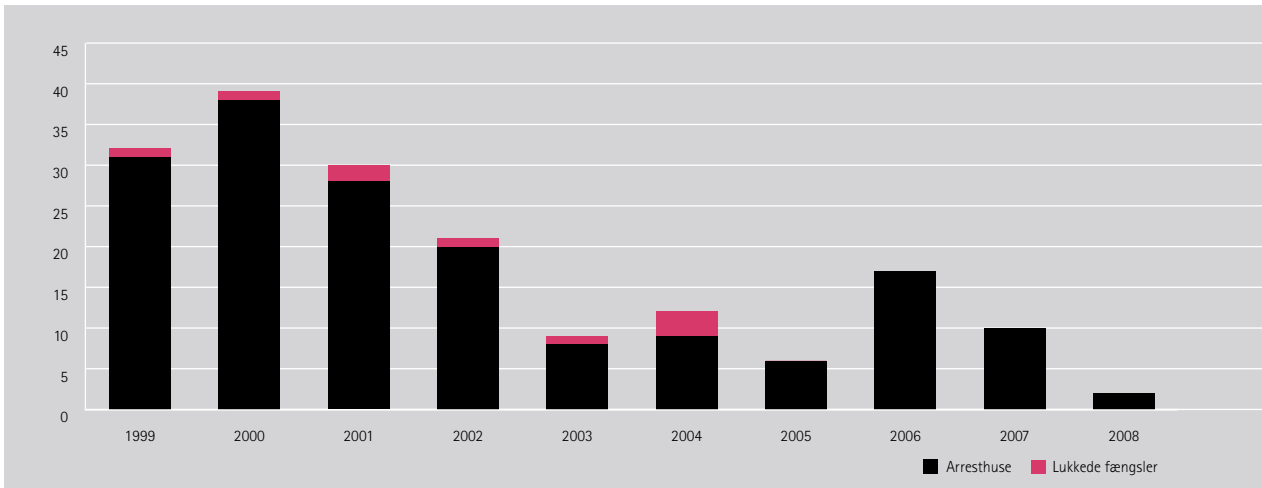
Note: Undvigelse/udeblivelse fra udgang registreres som misbrug af udgang.

Tabel 6.2. Undvigelser. Åbne fængsler

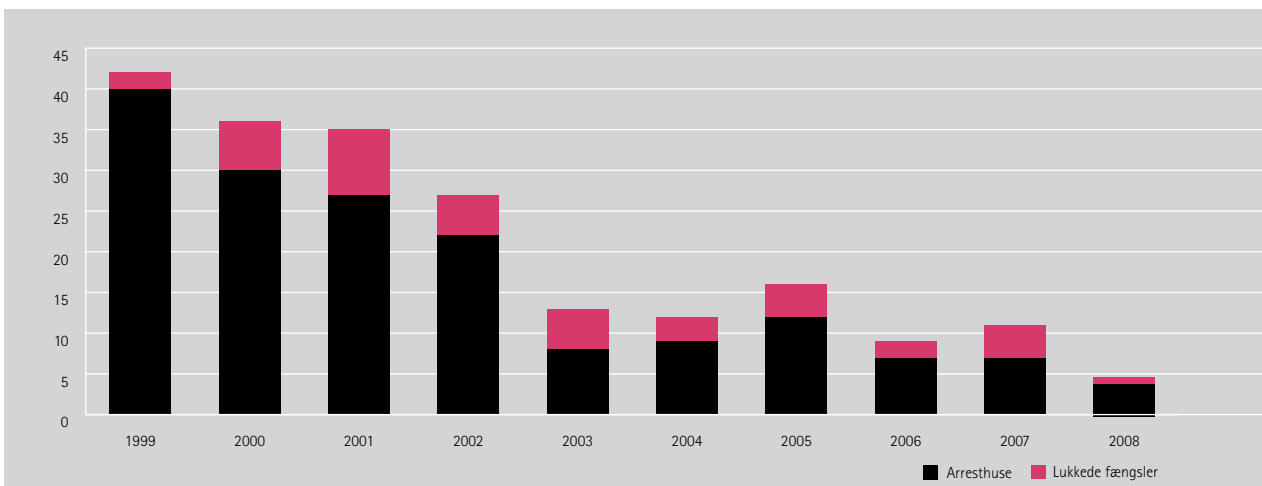
År	I alt	Heraf fra fængslet	I øvrigt
2008	98	90	8
2007	79	73	6
2006	79	71	8
2005	117	104	13
2004	125	117	8
2003	109	100	9
2002	199	182	17
2001	232	203	29
2000	277	247	30

Note: Undvigelse/udeblivelse fra udgang registreres som misbrug af udgang.

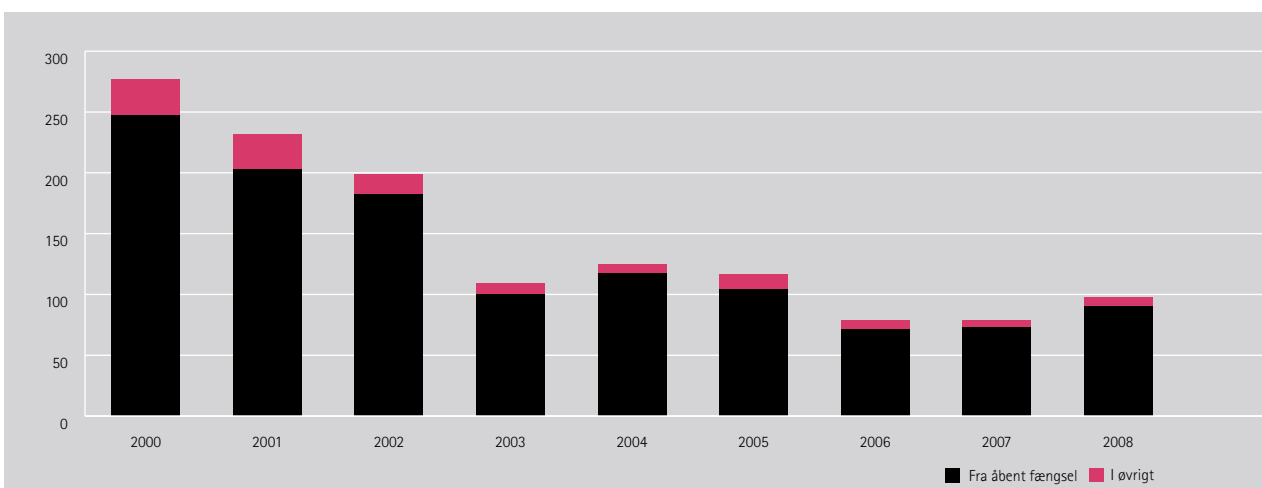
Figur 6.1. Undvigelses 'over muren'. Lukkede fængsler og arresthuse



Figur 6.2. Undvigelses i øvrigt. Lukkede fængsler og arresthuse



Figur 6.3. Undvigelses. Åbne fængsler.



Afgang af indsatte



Indsatte med en fængselsstraf på tre måneder eller derover kan løslades, når 2/3 af straffen er udstået i henhold til straffelovens § 38, stk. 1. Hvis særlige omstændigheder taler for det, eksempelvis ved alvorlig sygdom hos den indsatte, dennes ægtefælle eller børn, kan indsatte løslades på prøve i henhold til straffelovens § 38, stk. 2, allerede når halvdelen af straffen er udstået.

Løsladelse på halv tid kan ligeledes ske efter straffelovens § 40a, kaldet 'noget for noget' ordningen. Der er to muligheder for en sådan tidlig løsladelse. For det første omfatter ordningen dømte, der gør en særlig indsats for ikke at begå ny kriminalitet. En særlig indsats kan for eksempel bestå i, at den dømte deltager i behandling for alkohol- eller stofmisbrug eller uddanner sig under afsoningen. For det andet omfatter ordningen dømte, der har så gode og stabile personlige forhold, at det skønnes unødvendigt, at hele straffen afsones i et fængsel. I sidstnævnte tilfælde skal den dømte efter løsladelsen altid udføre ulønnet samfundstjeneste.

En indsat kan ikke prøveløslades, hvis det findes utilrådeligt på grund af risiko for, at den dømte begår ny kriminalitet. Den dømte skal endvidere være sikret et passende sted at bo samt arbejde, uddannelse eller økonomisk støtte. Desuden skal den indsatte være villig til at overholde vilkårene for løsladelsen. Prøveløsladelse er altid betinget af, at der ikke begås ny kriminalitet i en prøvetid, der typisk er på to år.

I 2008 blev 7.659 dømte løsladt. Af dem blev 4.625 løsladt efter at have udstået hele straffen – enten fordi den idømte straf var under tre måneder, eller fordi prøveløsladelse blev anset for utilrådeligt. De resterende 3.034 var prøveløsladelser, hvoraf 2.669 fandt sted, efter at 2/3 af den idømte straf var udstået.

Benådning kan ske under ekstraordinære omstændigheder som f.eks. livstruende sygdom. I 2008 blev 44 dømte benådet. Langt den overvejende del blev benådet, inden straffen kom til udståelse.

Livstidsdømte kan prøveløslades efter straffelovens § 41, stk. 1, når mindst 12 år af straffen er udstået. Ingen livstidsdømte blev prøveløsladt i 2008.

Personer, der er idømt forvaring, kan ikke prøveløslades, men prøveudskrives af retten. Der blev prøveudskrevet 1 forvaringsdømt i 2008.

Tabel 7.1. Prøveløsladelse. Løsladelsehjemmel

	§ 38, stk. 1 (2/3 tid)	§ 38, stk. 2 (1/2 tid)	§ 40a, stk. 1, nr. 1 (særlig indsats)	§ 40a, stk. 1, nr. 2 (gode personlige forhold)	§ 41, stk. 1 (livstidsdømte)	I alt
Lukkede fængsler	234	18	2	-	-	254
Åbne fængsler	1.827	32	55	47	-	1.961
Københavns Fængsler og arresthusene	284	139	3	4	-	430
Pensioner	225	19	28	18	-	290
Kriminalforsorgen i Frihed (fodlænke)	99	-	-	-	-	99
2008	2.669	208	88	69	-	3.034
2007	2.957	260	86	67	2	3.372
2006	3.024	190	68	89	1	3.372
2005	3.015	209	57	58	-	3.339
2004	2.664	143	38	33	-	2.878
2003	2.836	226	.	.	-	3.062
2002	2.644	166	.	.	-	2.810
2001	2.607	163	.	.	1	2.771
2000	2.773	199	.	.	.	2.972
1999	2.912	209	.	.	.	3.121

Note: § 38, stk. 1 er løsladelse mellem 2/3 tid og før endt straf. § 38, stk. 2 er løsladelse mellem 1/2 tid og 2/3 tid. § 40a, stk. 1, nr. 1 er løsladelse mellem 1/2 tid og 2/3 tid for indsatte, der har gjort en særlig indsats for ikke at begå ny kriminalitet. § 40a, stk. 1, nr. 2 er løsladelse mellem 1/2 tid og 2/3 tid for indsatte med særligt gode personlige forhold. § 41, stk. 1 er løsladelse af livstidsdømte.

Tabel 7.2. Afslag på prøveløsladelse i henhold til straffelovens § 38, stk. 1

	Løsl. iht. § 38, stk. 1 (§ 40, stk. 6)	Afslag jf. § 38, stk. 1	Afslags- procent
Lukkede fængsler	234	290	55
Åbne fængsler	1.827	604	25
Københavns Fængsler og arresthusene	284	178	39
Pensioner	225	22	9
Kriminalforsorgen i Frihed (fodlænke)	99	12	11
2008	2.669	1.106	29
2007	2.957	1.030	26
2006	3.024	984	25
2005	3.015	988	25
2004	2.664	852	24
2003	2.836	782	22
2002	2.644	663	20
2001	2.607	703	21
2000	2.773	746	21
1999	2.912	636	18

Note: En del af de indsatte der fik afslag på prøveløsladelse ved 2/3 tid, blev senere prøveløsladt på et tidspunkt mellem 2/3 og 1/1 tid.

Tabel 7.3. Prøvedskrivning fra forvaring

År	I alt
2008	1
2007	1
2006	2
2005	-
2004	1
2003	3
2002	4
2001	2
2000	1
1999	2

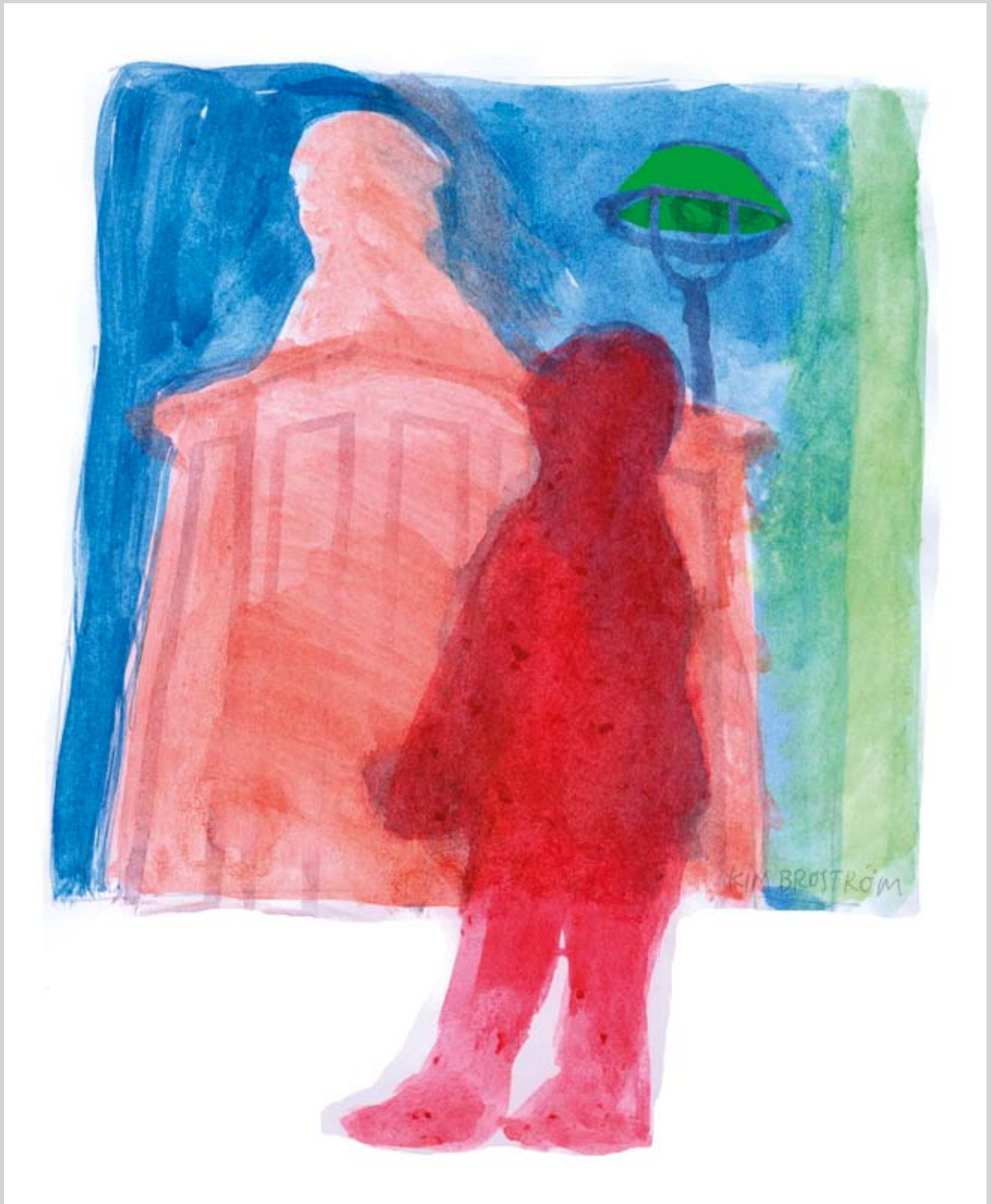
Tabel 7.4. Benådninger

År	I alt
2008	44
2007	48
2006	81
2005	48
2004	39
2003	48
2002	40
2001	96
2000	65
1999	80

Tabel 7.5. Dødsfald blandt indsatte i fængsler og arresthuse

År	Død indtrådt under ophold i Kriminalforsorgens varetægt	
	Dødsfald (ekskl. selvmord)	Selvmord
2008	2	5
2007	4	8
2006	5	1
2005	6	8
2004	8	7
2003	7	5
2002	4	3
2001	4	10
2000	4	5
1999	5	8

Domstolsprøvelse



Straffuldbyrdelsesloven giver de indsatte adgang til at få prøvet visse endelige administrative afgørelser ved domstolene.

I 2008 var der 62 anmodninger fra indsatte om at få indbragt Kriminalforsorgens administrative afgørelser for domstolene. 1 anmodning blev afvist af retten, idet den ikke opfyldte de tidsmæssige betingelser for domstolsprøvelse efter straffuldbyrdelsesloven, hvorefter den indsatte opgav sagen.

I 2008 blev der afgjort 55 sager ved byretten.

Kriminalforsorgens afgørelser blev stadfæstet i 45 af sagerne, mens byretten i 2 tilfælde ændrede Kriminalforsorgens afgørelse. 8 sager blev opgivet af den indsatte.

Kriminalforsorgen kærede begge sager, hvor byretten havde ændret Kriminalforsorgens afgørelse, til landsretten. Landsretten ændrede byrettens afgørelse i 1 sag og hermed blev direktoratets afgørelse stadfæstet. Den anden sag verserer fortsat ved landsretten og afventes afgjort i maj 2009.

I alt blev 11 af byrettens afgørelser kæret til landsretten, heraf de 9 af den indsatte. Landsretten stadfæstede i de 7 sager byrettens afgørelse, 1 afgørelse blev ændret og i 1 sag afviste landsretten sagen, idet kæremål ikke var modtaget rettidigt.

Samlet set blev Kriminalforsorgens afgørelser ikke endeligt ændret af retten i 2008.

Table 8.1. Administrative afgørelser, der er indbragt til prøvelse for retten af den dømte.**Afgørelsens art**

	Indkomne sager	Afgjorte sager
Straffetidsberegning	3	3
Tilbageholdelse af brev	-	-
Disciplinærstraf, strafcelle	-	-
Konfiskation af genstande/penge	-	-
Modregning af erstatningsbeløb	-	-
Prøveløsladelse	54	49 ¹⁾
Genindsættelse	5	3
Genindsættelse af betinget benådede	-	-
Nægtelse af erstatning for uforskyldt udståelse af fængselsstraf/strafcelle	-	-
2008	62	55
2007	51	56
2006	51	45
2005	52	49
2004	41	38
2003	39	49

Note: Grunden til, at antallet af afgjorte sager ikke svarer til antallet af indkomne sager, er, at afgørelsen ikke nødvendigvis finder sted i det indkomne år, hvorfor en del af de afgjorte sager også kan være rejst året før.

¹⁾ Heraf blev 8 sager opgivet af den dømte, før retten havde truffet afgørelse.

Table 8.2. Domstolsafgørelser. Afgørelsens art

	Stadfæstet	Ændret	Ophævet	Opgivet	Afvist
Straffetidsberegning	2	-	-	1	-
Tilbageholdelse af brev	-	-	-	-	-
Disciplinærstraf, strafcelle	-	-	-	-	-
Konfiskation af genstande/penge	-	-	-	-	-
Modregning af erstatningsbeløb	-	-	-	-	-
Prøveløsladelse	39	2	-	7	-
Genindsættelse	4	-	-	-	-
Genindsættelse af betinget benådede	-	-	-	-	-
Nægtelse af erstatning for uforskyldt udståelse af fængselsstraf/strafcelle	-	-	-	-	-
2008	45	2¹⁾	-	8	-
2007	44	2 ²⁾	-	10	-
2006	36	1 ³⁾	-	8	-
2005	38	4 ⁴⁾	-	7	-
2004	30	-	1	7	-
2003	40	2 ⁵⁾	-	7	-

¹⁾ Kriminalforsorgen kærede begge sager til landsretten, der stadfæstede Kriminalforsorgens afgørelse i én sag, mens den anden sag fortsat er under behandling ved landsretten.

²⁾ Kriminalforsorgen kærede den ene sag til landsretten, der imidlertid stadfæstede byrettens kendelse.

³⁾ Kriminalforsorgen kærede denne sag til landsretten, der stadfæstede Kriminalforsorgens afgørelse.

⁴⁾ Kriminalforsorgen kærede 2 af disse sager til landsretten, som i den ene sag ændrede byrettens afgørelse, mens den anden afgørelse blev stadfæstet. Begge sager blev kæret til Højesteret af den dømte, henholdsvis Kriminalforsorgen. Højesteret stadfæstede i 2006 begge afgørelser fra landsretten.

⁵⁾ Kriminalforsorgen kærede begge sager til landsretten, der stadfæstede Kriminalforsorgens afgørelser.

Tilbagefald til ny kriminalitet



Recidiv

Kriminalforsorgen opgør årligt dømtes tilbagefald til ny kriminalitet – også kaldet recidiv. Recidivstatistikken er baseret på udtræk af data fra politiets kriminalregister.

Begrænsning i anvendelsen af statistikken

Recidivstatistikken kan ikke anvendes som et effektmål. Recidiv er i denne sammenhæng blot en konstatering af, hvor stor en del af tidligere straffede, der idømmes en betinget eller ubetinget frihedsstraf for at have begået ny kriminalitet. For at kunne anvende recidiv som et effektmål kræves en videnskabelig tilgang, der knytter oplysninger om den enkelte persons recidiv sammen med oplysninger om den enkelte persons misbrugsmønster, psykiske helbred, sociale situation, netværk osv. såvel som med oplysninger om indholdet af de programmer, behandlinger og indsatser i øvrigt, som Kriminalforsorgen har tilbudt den enkelte person.

Fakta om statistikken

■ Definition af recidiv

Recidiv er defineret som tilbagefald til ny kriminalitet i en periode på 2 år fra dato for løsladelse, dato for betinget dom med eller uden samfundstjeneste eller dato for betinget benådning. Det gælder endvidere, at den nye kriminalitet skal have resulteret i en betinget dom, ubetinget dom eller en behandlingsdom inden for samme 2-årige periode.

■ Statistikpopulation

I statistikken indgår årspopulationen af følgende grupper af dømte:

- dømte, der er løsladt efter at have udstået ubetinget frihedsstraf og
- dømte, der er idømt en betinget frihedsstraf med eller uden vilkår om samfundstjeneste, eller dømte der er betinget benådede fra en ubetinget frihedsstraf.

■ Metode og datakilde

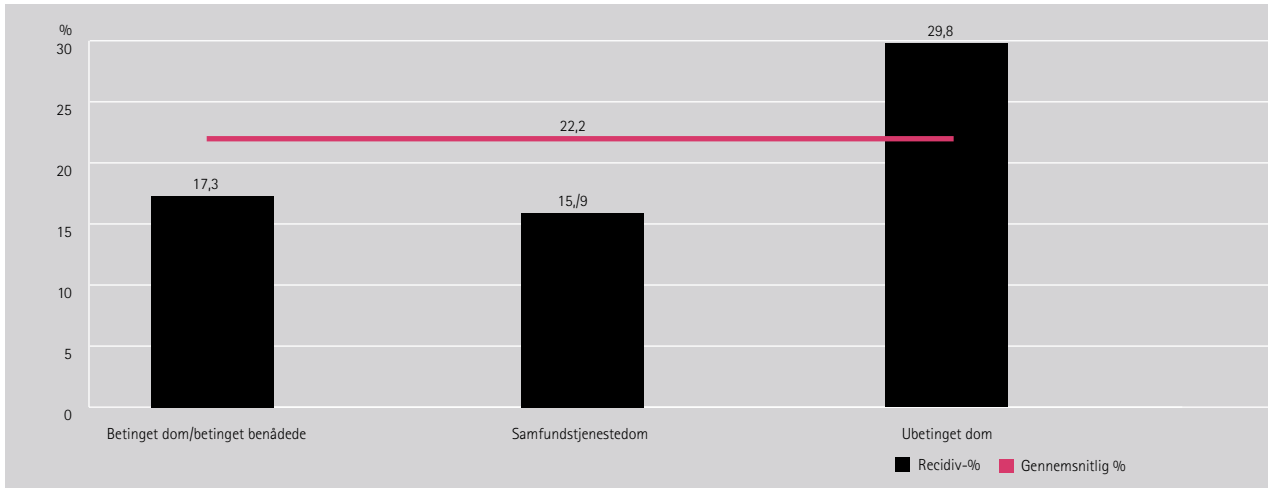
Statistikken er tilrettelagt som en registerstatistik, hvilket her vil sige, at Rigspolitechefens dataafdeling på grundlag af Kriminalforsorgens designbeskrivelse har forestået registerkørslerne på politiets kriminalregister.

Resultater

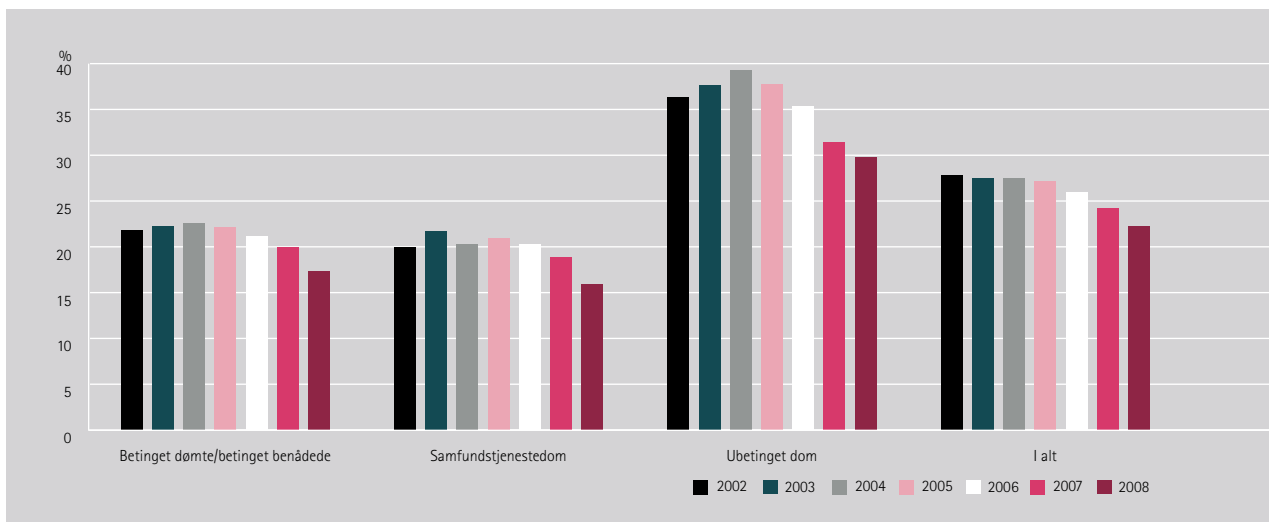
Den samlede recidivprocent i målingen fra 2008 er opgjort til 22,2 % for personer, der er løsladt eller betinget dømt i 2006. Recidivstatistikken viser, at der er store forskelle i recidivet i de enkelte grupper af dømte. Størst tilbagefald tegner gruppen af ubetinget dømte sig for. I denne gruppe recidiverede 29,8 % inden for 2 år fra løsladelsen. 17,3 % af de betinget dømte (betinget benådede) blev dømt for ny kriminalitet, inden der var gået 2 år fra seneste dom. Laveste recidiv kan konstateres i gruppen af samfundstjenestedømte, hvor 15,9 % recidiverede.

Det skal om de sidste to års recidivmålinger bemærkes, at recidivniveauet vil være påvirket af de politi- og retsreformer, der blev gennemført i 2007, og som har afstedkommet kødannelse i retssystemet med et markant fald i tilgangen af nydomfældte til følge, jf. tabel 2.5.

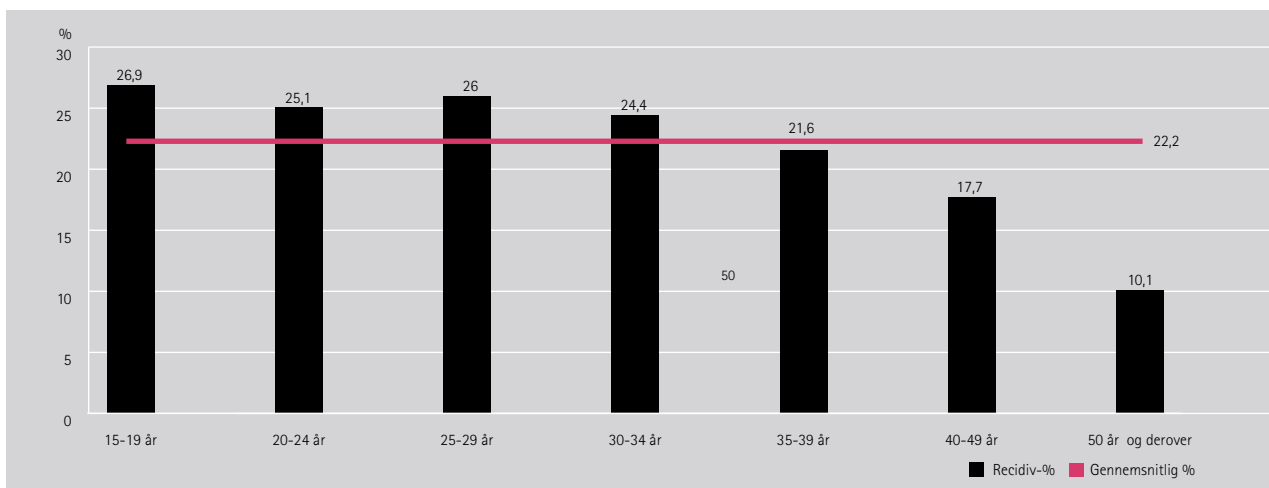
Figur 9.1. Recidivprocenter. 2008



Figur 9.2. Recidivprocenter. 2002-2008



Figur 9.3. Recidivprocenter og alder. 2008



Tabel 9.1. Undersøgelsespopulationen. 2008

	Køn			Alder						
	I alt	Mænd	Kvinder	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50 år og derover
	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n
I alt	22.464	20.222	2.242	3.674	3.943	3.073	2.841	2.587	4.051	2.295

Tabel 9.2. Recidivprocenter. 2003-2008

År	Undersøgt gruppe	Køn			Alder							
		I alt	Mænd	Kvinder	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50 og derover	
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
2008	Betinget dømte/betinget benådede	17,3	18,8	9,0	25,4	18,5	18,2	15,5	15,0	11,5	5,9	
	Samfundstjenestedomte	15,9	17,0	6,4	21,7	19,6	17,1	13,9	14,5	13,7	9,6	
	Løsladte efter ubetinget frihedsstraf	29,8	30,2	20,2	40,9	32,8	33,6	33,5	28,7	24,4	15,8	
	I alt	22,2	23,4	10,4	26,9	25,1	26,0	24,4	21,6	17,7	10,1	
2007	Betinget dømte/betinget benådede	19,9	21,5	11,1	28,7	22,0	20,0	19,0	18,2	13,3	8,3	
	Samfundstjenestedomte	18,8	20,3	6,3	24,6	21,8	19,5	18,6	17,0	14,8	15,8	
	Løsladte efter ubetinget frihedsstraf	31,4	31,6	26,9	43,8	33,2	35,5	34,4	33,0	25,0	16,8	
	I alt	24,2	25,5	12,8	30,1	26,7	27,5	26,8	24,6	18,5	12,7	
2006	Betinget dømte/betinget benådede	21,1	22,7	12,0	31,4	22,4	22,2	21,2	18,5	13,9	7,5	
	Samfundstjenestedomte	20,3	21,9	7,1	25,9	23,8	21,9	22,4	18,3	16,8	14,2	
	Løsladte efter ubetinget frihedsstraf	35,3	35,4	31,9	44,3	40,9	38,9	40,4	32,5	28,9	15,6	
	I alt	25,9	27,3	14,1	32,0	29,7	29,6	30,1	24,1	20,0	11,3	
2005	Betinget dømte/betinget benådede	22,1	23,4	13,9	30,5	23,9	24,7	21,3	19,8	14,9	9,3	
	Samfundstjenestedomte	20,9	22,0	10,1	23,4	22,6	24,2	21,2	21,6	17,4	16,1	
	Løsladte efter ubetinget frihedsstraf	37,7	38,2	28,6	45,7	41,7	41,7	39,4	38,8	30,5	18,2	
	I alt	27,1	28,4	15,8	31,2	29,9	32,2	29,3	27,6	20,9	13,2	
2004	Betinget dømte/betinget benådede	22,5	23,9	13,6	32,2	28,0	24,8	22,3	19,1	13,8	8,0	
	Samfundstjenestedomte	20,3	21,5	8,6	29,7	25,9	22,2	23,0	18,6	17,2	10,5	
	Løsladte efter ubetinget frihedsstraf	39,2	39,4	35,5	42,5	45,2	43,1	42,4	40,1	30,4	18,3	
	I alt	27,5	28,7	16,2	33,4	33,6	31,7	30,7	26,9	19,7	10,8	
2003	Betinget dømte/betinget benådede	22,2	23,7	12,8	31,8	25,3	24,6	21,7	19,2	14,1	10,0	
	Samfundstjenestedomte	21,7	22,6	12,9	31,1	25,2	21,9	24,3	21,3	17,3	17,6	
	Løsladte efter ubetinget frihedsstraf	37,6	37,9	31,4	49,5	44,9	45,0	38,7	34,6	28,3	16,2	
	I alt	27,5	28,7	16,1	34,0	32,4	33,1	29,1	25,9	19,8	13,5	

Personalet i Kriminalforsorgen



Opsynspersonalet og værkemestrene bliver uddannet på Kriminalforsorgens Uddannelsescenter, KUC. Opsynspersonalets uddannelse er tre-årig, mens værkemestrene, der ved ansættelse i Kriminalforsorgen har en håndværksfaglig uddannelse, gennemgår en to-årig uddannelse. Uddannelserne er en blanding af praktisk oplæring på tjenestestederne og teoretisk uddannelse.

I 2008 var der ansat, hvad der svarer til 4.854 fuldtidsstillinger. Den største personalegruppe er opsynspersonalet, der udgør 55 % af alle ansatte. Opsynspersonale og værkemestre har den daglige kontakt med de indsatte i fængsler og arresthuse. Tilsammen udgør disse to personalegrupper 65 % af alle ansatte i 2008.

Forsorgspersonalet, der primært varetager opgaver vedrørende klienter i Kriminalforsorgen i Frihed, KIF, udgør 10 % af de ansatte, mens undervisnings- og sundhedspersonale tilsammen udgør 5 %. Personale ansat til ledelse og administration udgør 14 %.

Personaletætheden (ansatte pr. klient) er størst i fængslerne og mindst i KIF.

I 2008 var det gennemsnitlige sygefravær 18,9 dage pr. ansat, hvilket er 4 % lavere end i 2007.

Antallet af medarbejdere, der har været udsat for tilfælde af vold og trusler i Kriminalforsorgen er i 2008 steget med 12 % i forhold til 2007. I 2008 blev 370 medarbejdere udsat for vold og trusler, mod 329 i 2007. 62 % af alle episoder involverer trusler, 33 % både vold og trusler og 5 % alene vold, mens 0,3 % er hærværk eller andet.

Tabel 10.1. Fuldtidsmedarbejdere fordelt på personalegrupper

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ledelse og administration	615	649	660	657	660	669	680	671	678
Opsynspersonale	2.558	2.560	2.480	2.483	2.580	2.748	2.828	2.713	2.593
Værkmestre	254	281	358	387	419	443	447	454	451
Sundhed	157	157	150	147	152	163	171	155	157
Forsorg	317	350	370	371	394	426	464	473	478
Undervisning	84	77	80	82	84	90	92	94	100
Andet	111	117	136	143	154	163	168	167	172
I alt	4.096	4.191	4.234	4.270	4.443	4.702	4.850	4.727	4.629
Heraf pct. kvinder	38,8	39,4	40,0	39,8	40,4	40,9	41,7	42,5	43,6

Note: Deltidsmedarbejdere er omregnet til fuldtidsmedarbejdere.

Note: Tabellen afspejler data i LIS pr. 24. juli 2009

Tabel 10.2. Fuldtidsmedarbejdere fordelt på institutionstyper

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Direktoratet m.v. ¹⁾	226	260	274	262	264	274	281	277	282
Lukkede fængsler	1.314	1.300	1.248	1.219	1.231	1.273	1.272	1.221	1.187
Åbne fængsler	776	803	833	853	971	1.112	1.168	1.139	1.112
Københavns Fængsler	688	700	712	746	786	808	753	708	684
Arresthusene	658	678	698	728	721	733	748	746	716
Pensioner	108	116	122	123	123	131	144	156	159
Kriminalforsorgen i Frihed	325	333	347	339	346	372	407	405	420
Ellebæk ²⁾	-	-	-	-	-	-	78	75	69
I alt	4.096	4.191	4.234	4.270	4.443	4.702	4.850	4.727	4.629

¹⁾ Omfatter bl.a. Kriminalforsorgens Uddannelsescenter, hundeførere og rejseholdet.

²⁾ Fra 2006 er medarbejdere i Ellebæk opgjort under Københavns Fængsler.

Note: Der medregnes ikke personer med meget begrænset tilknytning til tjenestestedet såsom timelærere, arresthuslæger, køkkenmedhjælpere, rengøringsassistenter og organister.

Note: Tabellen afspejler data i LIS pr. 24. juli 2009

Tabel 10.3. Antal ansatte pr. klient

	2008
Fængslerne	1,1
Arresthusene	0,7
Københavns Fængsler	1,3
Pensioner	1,0
Kriminalforsorgen i Frihed	0,1

Tabel 10.4. Sygedage pr. fuldtidsmedarbejder fordelt på personalegrupper

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ledelse og administration	10,4	8,8	10,7	12,5	10,6	11,6	12,1	13,8	11,3
Opsynspersonale	20,8	22,2	23,2	24,5	20,9	21,3	21,0	22,2	22,4
Værkmestre	17,0	17,5	18,3	19,4	15,3	18,2	22,1	20,5	16,6
Sundhed	7,5	7,8	6,8	10,4	10,8	9,5	8,3	7,5	11,2
Forsorg	13,7	13,2	17,6	19,3	14,9	16,0	17,4	16,9	16,6
Undervisning	14,4	16,5	9,6	14,2	14,6	18,2	18,3	24,5	17,6
Andet	5,7	11,2	9,1	6,9	9,1	10,8	11,9	15,8	13,9
I alt	17,5	18,2	19,2	20,6	17,6	18,4	18,8	19,7	18,9

Note: Der opgøres alene sygefravær vedrørende almindelig sygdom og arbejdsskader. Der medregnes ikke 'Barns 1. sygedag', 'Graviditetsbetinget sygdom', 'Omsorgsdage' samt 'Barsels- og adoptionsorlov'.

Note: Der medregnes ikke personer med meget begrænset tilknytning til tjenestestedet som f.eks. timelærere, arresthuslæger, køkkenmedhjælpere, rengøringsassistenter og organister.

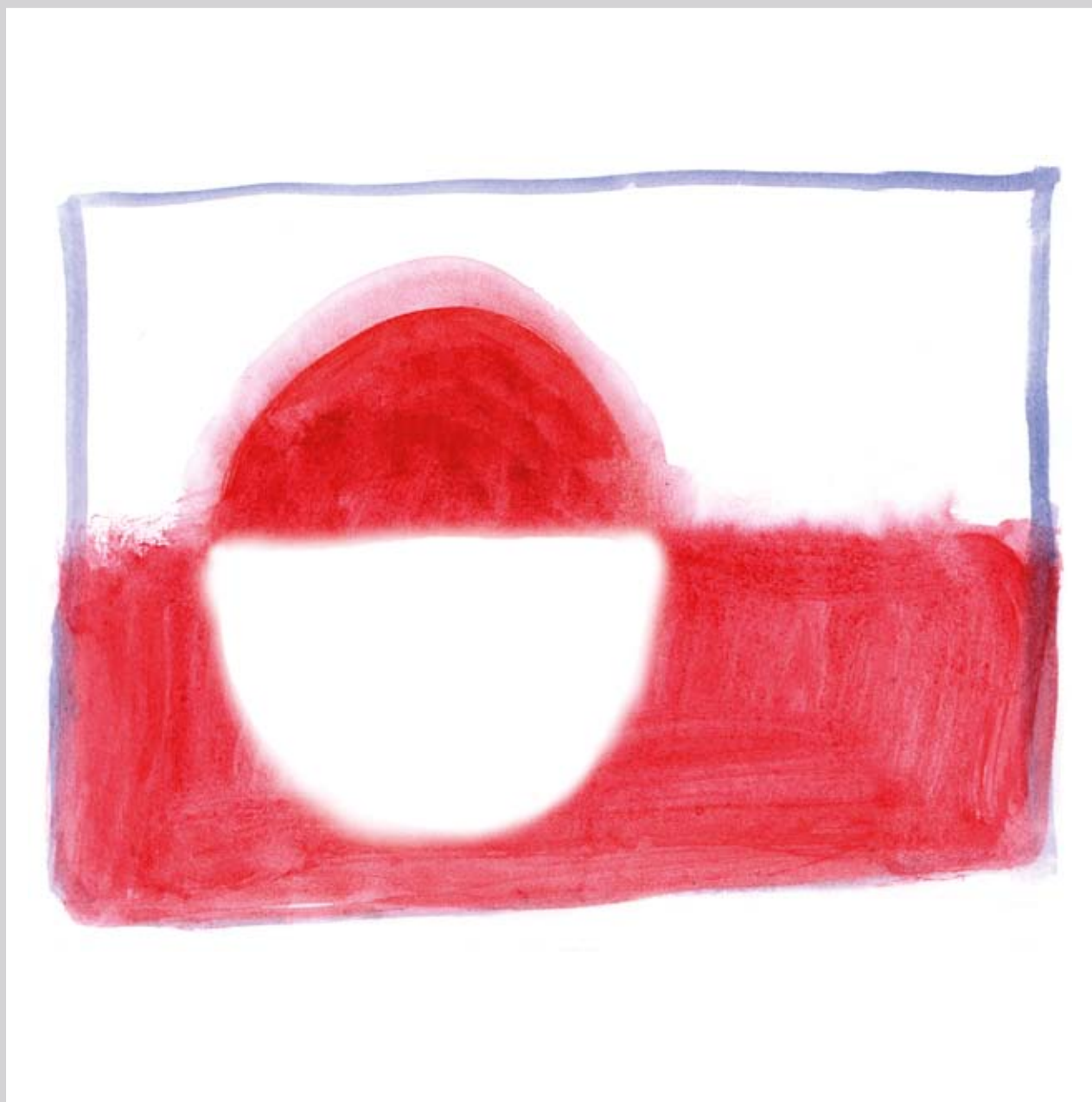
Note: Tabellen afspejler data i LIS pr. 24. juli 2009

Tabel 10.5. Registrerede tilfælde af vold, trusler m.m. mod ansatte, fordelt på institutionstype

	Antal personer	Vold	Trusler	Vold og trusler	Hærværk/ andet	Politi-anmeldt	Anmeldt som arbejdsskade
Lukkede fængsler	81	12	45	23	1	68	3
Åbne fængsler	73	2	63	8	-	34	9
Københavns Fængsler	183	2	99	82	-	49	29
Arresthusene	42	2	25	15	-	26	10
Kriminalforsorgen i Frihed	2	-	2	-	-	1	1
2008	381	18	234	128	1	178	52
2007	329	16	228	83	2	160	46
2006	363	17	245	99	2	203	70
2005	364	24	274	62	4	213	51
2004	473	34	356	77	6	259	82

Note: Forsøg på vold betragtes som vold.

Kriminalforsorgen i Grønland



Det grønlandske retsvæsen adskiller sig på flere måder fra det danske. Blandt andet omtales straf ikke i den grønlandske kriminallov, ligesom den ikke indeholder straffesatser. I stedet omhandler den grønlandske kriminallov en række foranstaltninger, hvor retten kan vælge den foranstaltning, der er bedst egnet til at få den kriminelle til at afholde sig fra at begå ny kriminalitet. De foranstaltninger retten i dag kan vælge imellem er bøde, betinget dom uden straffastsættelse, dom til forsyrg og i forbindelse hermed pålæg om blandt andet behandling, anbringelse i pension eller i egnet hjem, anbringelse i anstalt i Grønland, anbringelse i psykiatrisk ledet anstalt i Danmark og særlige foranstaltninger for unge kriminelle og psykisk syge kriminelle.

Domme til anbringelse fuldbyrdes i de åbne anstalter i Grønland samt i begrænset omfang i politiets detentioner og ved udstationering til Kriminalforsorgens pension i Grønland. Derudover kan retten afsige dom til anbringelse i en psykiatrisk ledet anstalt i Danmark, hvis det må antages, at den dømte frembyder nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed, og at anbringelse på ubestemt tid findes påkrævet for at forebygge denne fare. Anbringelsen sker i så fald i Anstalten ved Herstedvester, hvor der er en særlig afdeling for grønlandske indsatte.

I Grønland var der i 2008 5 åbne anstalter med i alt 123 pladser, en midlertidig anstalt (indtil 1. juli 2008) for domfældte i Kangerlussuaq med 60 pladser, samt en ungdomspension i Sisimiut med 9 pladser.

Kriminalforsorgen i Frihed har hovedkontor i Nuuk, og der er afdelinger/lokalkontorer i 10 kommuner. Endvidere råder politiet i Grønland over bemandede detentionsceller i 16 byer, mens der er ubemandede eller delvist bemandede detentioner i nogle få byer og bygder.

Tabel 11.1. Det gennemsnitlige antal foranstaltede i henhold til den grønlandske kriminallov

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Psykiatrisk hospital eller anden institution i Danmark	10	8	7	8	10	13	15	13	16	16
Anstalten ved Herstedvester	10	11	12	14	16	18	19	20	19	19
Anstalter i Grønland	75	74	76	88	102	106	106	107	147	132
Ungdomspension i Grønland	9	14	14	8	7	5	8	8	3	-
Privat anbragte m.v. i Grønland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsyn med pålæg/vilkår	106	118	144	171	195	198	209	185	175	169
I alt	210	225	253	289	330	340	357	333	360	336

Note: Afsonere anbragt i politiets detentionsceller er ikke omfattet.

Tabel 11.2. Kapacitet i grønlandske anstalter og pensioner ultimo 2008

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nuuk	54	54	54	54	64	64	64	64	64	64
Aasiaat	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Qaqortoq	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Ilulissat	.	.	.	19	19	19	19	19	19	19
Sisimiut	20	20	20
Midlertidig anstalt i Kangerlussuaq	60	- ¹⁾
Anstalter i alt	74	74	74	93	103	103	103	123	183	183
Sisimiut	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Ilulissat	9	9	9
Pensioner i alt	18	18	18	9	9	9	9	9	9	9
I alt	92	92	92	102	112	112	112	132	192	132

¹⁾ Blev lukket den 1. juli 2008

Tabel 11.3. Belæg i grønlandske anstalter

	Antal dømte	Antal tilbageholdte	I alt
Den 05.10.1999	69	6	75
Den 03.10.2000	65	7	72
Den 02.10.2001	66	15	81
Den 01.10.2002	73	8	81
Den 07.10.2003	84	9	93
Den 05.10.2004	98	4	102
Den 04.10.2005	94	9	103
Den 03.10.2006	113	9	122
Den 27.11.2007	176	12	188
Den 01.12.2008	99	30	129

Tabel 11.4. Belæg i Grønlands pension. Sisimiut

	Dømte til anbringelse	Udstationeret, prøveløsladt m.v.	Andet	I alt
Den 05.10.1999	6	-	1	7
Den 03.10.2000	13	2	-	15
Den 02.10.2001	11	-	-	11
Den 04.10.2002	3	-	-	3
Den 07.10.2003	7	-	-	7
Den 05.10.2004	5	-	-	5
Den 04.10.2005	9	-	-	9
Den 03.10.2006	8	-	-	8
Den 27.11.2007	-	6 ¹⁾	-	6
Den 01.12.2008	-	4	-	4

¹⁾ Udstationerede fra Anstalten i Sisimiut.

Tabel 11.5. Anbragte i detention i Grønland

	Antal dømte	Antal tilbageholdte	I alt
Den 01.10.2002	11	22	33
Den 18.11.2003	24	12	36
Den 05.10.2004	6	18	24
Den 04.10.2005	6	5	11
Den 14.11.2006	4	20	24
Den 27.11.2007	2	20	22
Den 01.12.2008	4	2	6

Note: Personer, der er anbragt i detention på grund af beruselse, er ikke medtaget i opgørelsen.

Tabel 11.6. Antal tilsynsklienter i Grønland

	I alt	- heraf prøveløsladte	- heraf med vilkår om psykiatrisk behandling
Den 05.10.1999	116	36	20
Den 03.10.2000	115	28	20
Den 02.10.2001	163	48	26
Den 01.10.2002	184	49	36
Den 18.11.2003	190	73	31
Den 13.10.2004	206	46	38
Den 04.10.2005	197	47	46
Den 03.10.2006	175	48	60
Den 27.11.2007	157	60	47
Den 01.12.2008	164	59	62

Tabel 11.7. Antal dømte og tilbageholdte i henhold til den grønlandske kriminallov i Anstalten ved Herstedvester

	Antal dømte	Antal tilbageholdte	I alt
Den 02.10.2001	12	-	12
Den 23.10.2002	15	1	16
Den 18.11.2003	16	-	16
Den 05.10.2004	19	-	19
Den 04.10.2005	20	-	20
Den 03.10.2006	20	-	20
Den 27.11.2007	21	-	21
Den 01.12.2008	15	-	15

Kriminalforsorgen på Færøerne



Færøerne har samme straffe- og retsplejelov som det øvrige Danmark. Dog er der afvigelser i straffeloven, da en række af de ændringer, der er gennemført i den danske straffelov, ikke gælder for Færøerne. Endvidere er straf-fuldbyrdsloven ikke gældende på Færøerne, hvilket betyder, at de indsatte afsoner efter de regler, der gjaldt for afsoning i Danmark før straffuldbyrdslovens ikrafttræden.

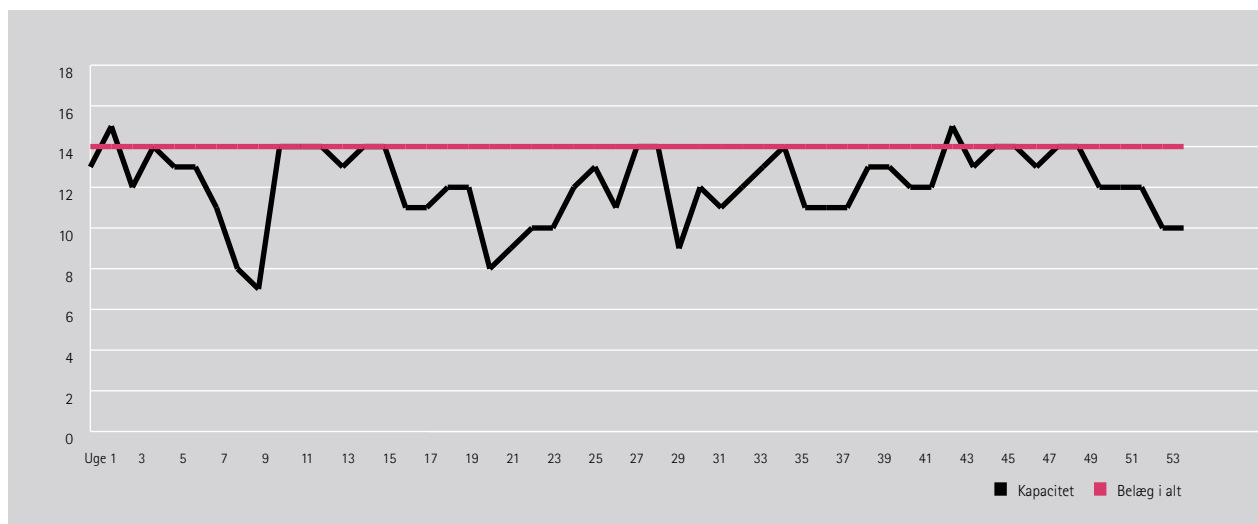
Kriminalforsorgens afdeling i Tórshavn har samme type arbejdsopgaver som afdelingerne i det øvrige Danmark.

Afdelingen har et meget tæt samarbejde med Arresthuset i Tórshavn, hvor der foruden varetægtsarrestanter sidder afsonere med kortere domme. Personer med længere domme afsoner deres dom i et dansk fængsel.

I 2008 sad der i gennemsnit 12 indsatte i Arresthuset i Tórshavn. Den gennemsnitlige kapacitet i arresthuset var på 14 pladser, hvormed den gennemsnitlige udnyttelsesprocent udgjorde 87,1 %.

Der var gennemsnitlig 51 tilsynssager i 2008.

Figur 12.1. Kapacitet og belægsudvikling. Arresthuset i Tórshavn. 2008



Tabel 12.1. Gennemsnitlig kapacitet, belæg og udnyttelsesprocent. Arresthuset i Tórshavn

	Kapacitet	Belæg	Udnyttelsesprocent
2008	14,0	12,2	87,1
2007	14,0	10,9	77,8
2006	14,0	11,8	84,3
2005	13,6	9,5	69,9
2004	13,0	11,0	84,6

Tabel 12.2. Gennemsnitligt antal tilsynssager. Afdelingen på Færøerne. Retlig status

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Retsplejelovens § 723	-	-	-	-	0,8	-	-
Betinget dom, færdselslovens § 53	0,1	0,8	-	-	-	-	-
Betinget dom, andre	7,3	6,2	7,2	10,6	9,0	9,8	14,7
Samfundstjeneste, færdselslovens § 53	-	-	1,0	0,8	-	-	-
Samfundstjeneste, færdselsloven i øvrigt	-	-	2,5	1,6	0,3	0,2	-
Samfundstjeneste, andre	-	-	0,9	-	0,4	1,1	1,7
Alkoholbehandling	16,0	15,6	7,9	9,7	5,6	11,5	11,9
Prøveløsladte	5,1	3,5	6,6	3,1	3,1	7,9	8,3
Straffelovens §§ 68 og 69	6,0	5,8	5,6	7,4	6,4	5,5	6,7
Frivillige tilsyn	4,7	3,9	3,3	5,8	7,3	10,5	7,8
I alt	39,2	35,8	34,9	39,0	32,9	46,5	51,1

Direktoratet for Kriminalforsorgen

08

08

08

Strandgade 100

1401 København K

Telefon 72 55 55 55

www.kriminalforsorgen.dk

Kriminalforsorgens Statistik 2008
Justitsministeriet
Direktoratet for Kriminalforsorgen

Design:
Rumfang 09173-107

Tegninger:
Kim Broström

Tryk:
Statsfængslet i Nyborg

Oplag:
2.700

ISBN 978-87-90581-70-1
ISSN 1602-544X

København
Juli 2009

08

08

08

08